

HE 102/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia.

Esityksen tarkoituksena on panna tarpeellisilta osin täytäntöön fluorattuja kasvihuonekaasuja ja otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevat EU:n asetukset.

Esityksen mukaan ympäristönsuojelulain henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevyintijärjestelmää mukautettaisiin asetusten edellyttämällä tavalla. EU-säätelyä täydennettäisiin kansallisella säätelyllä, joka koskee toiminnanharjoittajan vastuuhenkilön pätevyysia ja toimialojen velvollisuutta nimetä vastuuhenkilö.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 EU säädösten valmistelu	4
1.3 Hallituksen esityksen valmistelu	5
2 EU-säädösten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	5
3 Nykytila ja sen arviointi	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset	8
4.2.1 Johdanto	8
4.2.2 Vaikutukset yrityksiin	10
4.2.3 Vaikutukset kotitalouksiin	13
4.2.4 Vaikutukset viranomaisiin ja valtion talouteen	13
4.2.5 Ympäristövaikutukset	14
4.2.6 Muutetun ammattipätevyysvaatimuksen suhteellisuuden arviointi	14
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	16
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	16
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	16
6 Lausuntopalaute	16
6.1 Johdanto	16
6.2 Pätevyyttä koskevat vaatimukset ja siirtymäsäännös	17
6.3 Pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu	17
6.4 Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista	18
6.5 Valvontaviranomaiset	18
6.6 Pääasialliset vaikutukset	18
6.7 Muita kommentteja	18
7 Säännöskohtaiset perustelut	19
8 Lakia alemman asteinen sääntely	22
9 Voimaantulo	22
10 Toimeenpano ja seuranta	22
11 Suhde muihin esityksiin	22
11.1 Erikseen toteutettavat täytäntöönpanotoimet	22
11.2 Suhde kuluttajaturvallisuuslainsäädäntöön	23
11.3 Suhde talousarvioesitykseen	23
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	23
12.1 Elinkeinovapaus	23
12.2 Henkilötietojen suoja	24
12.3 Asetuksenantovaltuudet	26
12.4 Ahvenanmaan toimivalta	26
LAKIEHDOTUS	27
Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	27
LIITE	32
RINNAKKAISTEKSTI	32

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	32
--	----

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/573 fluoratuista kasvihuonekaasuista, direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 517/2014 kumoamisesta, jäljempänä *F-kaasuasetus*, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/590 otsonikerrosta heikentävistä aineista ja asetuksen (EY) N:o 1005/2009 kumoamisesta, jäljempänä *otsoniasetus*. Asetukset tulivat voimaan 11.3.2024. Jäsenvaltioiden on mukautettava kansalliset henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevyintijärjestelmät, säädettävä valvonnasta, laajennetusta tuottajavastuusta sähkö- ja elektroniikkalaitteille sekä seuraamuksista.

Eurooppalaisen ilmastolain (EU) 2021/1119 mukaan EU:n kasvihuonekaasupäästöjä on vähennettävä 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä ja ilmastoneutraalius on saavutettava viimeistään 2050. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on toteutettava entistä tehokkaampia toimia myös F-kaasujen ja otsonikerrosta heikentävien aineiden päästöjen vähentämiseksi. Lisäksi kansainvälinen ympäristösopimus Montrealin pöytäkirja säätelee sekä otsonikerrosta heikentäviä aineita että fluorihilivetyjä, jäljempänä *HFC-yhdisteet*. EU:ssa Montrealin pöytäkirjan rajoitukset on toimeenpantu otsoni- ja F-kaasuasetuksilla.

Voimassa olevassa ympäristösuojelulaissa edellytetään henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevyyttä laajemmin kuin kumotussa F-kaasuasetuksessa. Suurin osa näistä vaatimuksista sisältyy uuteen F-kaasuasetukseen. Esityksen mukaisesti nämä kansalliset täydentävät vaatimukset säilytettäisiin osin jäljempänä luvuissa 4.1. ja 7 kuvatulla tavalla.

1.2 EU säädösten valmistelu

Euroopan komissio, jäljempänä *komissio*, julkaisi 5.4.2022 [ehdotuksen F-kaasuasetukseksi \(vaikutusten arvio\)](#) ja [ehdotuksen otsoniasetukseksi \(vaikutusten arvio\)](#). Valtioneuvosto antoi niistä eduskunnalle tiedon kirjelmillä [U 46/2022 vp](#) ja [U 45/2022 vp](#). Eduskunnassa asioita käsittelevät ympäristövaliokunta ja suuri valiokunta. Valtioneuvosto piti F-kaasuasetuksen tavoitteita kannatettavina. Valtioneuvosto kannatti HFC-yhdisteiden markkinoille saattamisen rajoittamista ja F-kaasujen käytön kieltämistä tietyissä käyttötarkoituksissa kokonaan huomioiden kuitenkin tekniset mahdollisuudet ja kustannustehokkuus. Valtioneuvosto piti perusteltuna laajentaa koulutusta ja pätevöintiä vaihtoehtoisia kylmäaineita käsitteleviin henkilöihin ja toiminnanharjoittajiin. Valtioneuvosto kannatti toiminnanharjoittajien raportointivelvollisuuksien laajentamista kuten myös valvontaan ja laittoman kaupan kitkemiseen tähtäviä toimia. Valtioneuvosto piti ehdotuksen oikeusperustaa asianmukaisena. Valtioneuvosto piti myös otsoniasetusta kannatettavana.

Asetusehdotuksia käsiteltiin neuvoston ympäristötyöryhmässä 13.6.2022–27.3.2023. Euroopan parlamentti hyväksyi mietintönsä F-kaasuasetuksesta ([A9-0048/2023](#)) ja otsoniasetuksesta ([A9-0050/2023](#)) 7.3.2023.

F-kaasuasetus ja otsoniasetus julkaistiin EU:n Virallisessa lehdessä 20.2.2024 ja ne tulivat voimaan 11.3.2024.

1.3 Hallituksen esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä. F-kaasuasetuksen ja otsoniasetuksen neuvostokäsittelyn alkaessa koottiin laaja taustaryhmä, joka koostui eri käyttäjäsektoreiden yrityksistä, toimialajärjestöistä, koulutuksen järjestäjistä ja viranomaisista. Samaa taustaryhmää kuultiin myös esitystä valmisteltaessa. Lausuntokierros järjestettiin 18.4.–31.5.2024. Saadusta lausuntopalautteesta koostettu yhteenveto on jäljempänä luvussa 6. Tämän esityksen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla julkisessa palvelussa osoitteessa [Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain 17 luvun muuttamisesta - Ympäristöministeriö](#), tunnus YM002:00/2024.

2 EU-säädösten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

F-kaasuasetuksen tavoitteena on vähentää fluorattujen kasvihuonekaasujen päästöjä. Asetuksella säädetään muiden muassa HFC-yhdisteiden markkinoille saattamisesta, F-kaasujen päästöjen ehkäisemisestä, raportoinnista sekä henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevydestä. Tavoitteena on myös tehostaa valvontaa ja viranomaisten yhteistyötä laittoman kaupan ehkäisemiseksi sekä kannustaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön hallinnollinen seuraamusmaksu, jotta vähäisempiin rikkeisiin voitaisiin puuttua tehokkaasti ja oikeasuhtaisesti.

Otsoniasetuksen tavoitteena on vähentää otsonikerrosta heikentävien aineiden päästöjä ilmaan ja varmistaa Montrealin pöytäkirjan velvoitteiden noudattaminen tehostamalla toimeenpanoa ja parantamalla seurantaa.

F-kaasu- ja otsoniasetusten oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 192 artiklan 1 kohta (ympäristö), joka mahdollistaa asetusta tiukempia kansallisia toimenpiteitä ympäristön suojelemiseksi. Lisäksi F-kaasuasetuksen 10 artiklan 14 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat perustaa pätevynti- ja koulutusohjelmia myös muita kuin F-kaasuasetuksessa tarkoitettuja laitteita ja toimia varten.

F-kaasuasetuksen 32 artiklassa määritellään edellytykset siirretyn säädösvallan käyttämisestä. Komissiolle siirretään määräämättömäksi ajaksi valta antaa delegoituja säädöksiä koskien tiettyjen käyttöjen poissulkemista HFC-yhdisteiden kiintiöjärjestelmästä Montrealin pöytäkirjan päätösten mukaisesti, HFC-yhdisteiden kiintiöiden määrästä tai kiintiöjärjestelmän toiminnasta vakavien markkinahäiriöiden ilmetessä tai mikäli asetuksen soveltaminen johtaa epätoivottuihin vaikutuksiin sekä asetuksen liitteiden muuttamista Montrealin pöytäkirjan sitä edellyttäessä. Delegoituja säädöksiä voidaan antaa myös laitteita ja tuotteita koskevista talteenotto- ja merkintävaatimuksista, laittoman kaupan ehkäisemistä koskevista toimista sekä asetuksen täydentämisestä, kun kyse on kaupasta sellaisten valtioiden kanssa, jotka eivät ole Montrealin pöytäkirjan osapuolia. Otsoniasetuksessa vastaavat säännökset ovat 29 artiklassa ja ne koskevat asetuksen liitteiden tai raportointivaatimusten muuttamista Montrealin pöytäkirjan sitä edellyttäessä, halonien kriittisten käyttöjen poikkeusten jatkamista tarvittaessa, laittoman kaupan ehkäisemistä koskevia toimia, asetuksen täydentämistä, kun kyse on kaupasta sellaisten valtioiden kanssa, jotka eivät ole Montrealin pöytäkirjan osapuolia sekä talteenottovaatimusten laajentamista uusiin tuotteisiin.

Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa säädösvallan siirron. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

3 Nykytila ja sen arviointi

F-kaasu – ja otsoniasetusten edellyttämä kansallinen täytäntöönpano sisältyy ympäristönsuojelulakiin. Sen 17 luvussa säädetään henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevyyden osoittamisesta, pätevyysrekisteristä, vuototarkastuksista, tietojen toimittamisesta F-kaasuista ja viranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta. Lain 21–24 a §:issä säädetään toimivaltaisesta viranomaisesta, valvontaviranomaisista ja markkinavalvontaviranomaisesta. Seuraamuksista säädetään ympäristönsuojelulain 225 §:ssä. Ympäristönsuojelulain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus 766/2016 fluorattuja kasvihuonekaasuja tai otsonikerrosta heikentäviä aineita sisältävien laitteiden käsittelijän pätevyysvaatimuksista, jäljempänä *huoltoasetus*. Siinä säädetään yksityiskohdista liittyen toiminnanharjoittajan vastuuhenkilöiden ja henkilöstön pätevyysvaatimuksiin ja pätevyyden todentamiseen, tarvittavista laitteista sekä laitetarkastuksista ja huoltokirjanpidosta.

Pätevyyksistä säädetään kansallisesti laajemmin kuin kumottu F-kaasuasetus ja kumottu otsoniasetus edellyttävät. Nämä kansalliset vaatimukset koskevat liikkuvia laitteita käsittelevien henkilöiden pätevöintiä, toiminnanharjoittajien pätevöintiä toimialoilla, joilla EU-säädös ei sitä edellytä, sekä toiminnanharjoittajan vastuuhenkilöltä vaadittavaa pätevyyttä. Nämä EU-säätelyä laajemmat vaatimukset ovat ympäristönsuojelun kannalta tarpeellisia, koska kylmäaineiden vuodot liikkuvista laitteista ovat yleensä suurempia kuin kiinteistä laitteista, jolloin pätevä ja säännöllinen huolto on erityisen tärkeää. Pätevä vastuuhenkilö on olennainen edellytys asennusliikkeiden toiminnan asianmukaisuuden varmistamisessa. Toiminnanharjoittajan vastuuhenkilön pätevyyttä on vaadittu Suomessa jo ennen 2006 annettua EU:n ensimmäistä F-kaasuasetusta.

Nykyisin vaihtoehtoihin kylmäaineisiin lukeutuvia luonnollisia kylmäaineita, esimerkiksi pentaani ja propaani, hiilidioksidi ja ammoniakki, sisältäviä laitteita saa asentaa ja huoltaa kuka tahansa. Näitä aineita sisältävät laitteet ovat teknisesti erityyppisiä kuin F-kaasuja sisältävät laitteet. Niiden käsittely vaatii uudenlaista osaamista, jotta ne eivät aiheuta työturvallisuusriskiä tai vaaranna rakennusten paloturvallisuutta. Kylmäalan toimialajärjestö Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry on jo vuonna 2018 tehnyt työ- ja elinkeinoministeriölle ja ympäristöministeriölle aloitteen pätevyysvaatimusten laajentamisesta vaihtoehtoihin kylmäaineisiin. Toimialan näkemyksen mukaan vain pätevöityneet henkilöiden ja yritysten pitäisi voida käsitellä kylmäaineita ja niitä sisältäviä laitteita ja järjestelmiä riippumatta kylmäaineen ominaisuuksista.

F-kaasu- ja otsoniasetusten toimivaltainen viranomainen ja markkinavalvontaviranomainen on Suomen ympäristökeskus, joka pääasiassa vastaa valvonnasta ympäristönsuojelulain 21 §:n ja 24 a §:n mukaisesti. Huolimatta kylmäalan erittäin voimakkaasta kasvusta ja lisääntyneistä ja tiukentuneista säädöksistä, Suomen ympäristökeskus toimii edelleen samoilla henkilöresursseilla kuin 2010-luvulla eikä sen tosiallinen mahdollisuus valvoa F-kaasuasetusta ole riittävä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää pätevyydet ja myös valvoo niitä 183 §:n mukaisesti. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto perii pätevyyden myöntämisestä maksuperustelain mukaisen maksun, mikä on mahdollistanut paremmat voimavarat tehtävän hoitamiseen.

Ympäristönsuojelulain 23 §:n mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. F-kaasu- ja otsoniasetusten valvonnassa ympäristönsuojeluviranomaisen valvonta on pääasiassa asiakirjavalvontaa eli erilaisten kiinteiden kylmä- ja ilmastointilaitteiden huoltokirjanpidon tarkastamista. Huoltokirjanpidosta tarkastetaan, että vuototarkastukset on tehty ja niiden tekijä on ollut pätevöity henkilö. Monissa kunnissa tarkastuksia tehdään valvontakampanjoina. Kunnan

ympäristösuojeluviranomainen on myös jätelain (646/2011) 24 §:n mukainen valvontaviranomainen, joka valvoo muiden muassa jätteiden erilliskeräystä rakennustyömailla. Nykyisin F-kaasuja tai otsonikerrosta heikentäviä aineita sisältäville rakennusjätteille ei ole erilliskeräysvaatimusta eikä sitä valvota.

Ympäristönsuojelulain 24 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaiset, kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitettut valvontaviranomaiset ja elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat kukin toimialallaan 17 luvun säännösten nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Tämän perusteella elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat tällä hetkellä kiinteitä kylmälaitteita elintarvikehuoneistoissa. Elintarvikelain (297/2021) mukaisesti kunnan elintarvikevalvontaviranomainen valvoo oman tarkastussuunnitelmansa mukaisesti muiden muassa kylmälaitteiden lämpötilaseurantaa. Tässä yhteydessä voidaan tarkastaa myös kylmälaitteiden huoltokirjanpidosta F-kaasuasetuksen edellyttämät tiedot vuotarkastuksista. Käytännössä huoltokirjanpidon valvontaa tehdään kuitenkin harvoin. Mikäli huoltokirjoissa huomataan puutteita, niistä ilmoitetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka on ympäristönsuojelulain yleinen valvontaviranomainen. Elintarvikelain mukaisesti myös kylmäkuljetukset kuuluvat elintarvikevalvonnan piiriin vastaavasti kuin esimerkiksi kauppojen kylmälaitteet.

Jätelaki (546/2022) ja sen nojalla annettu valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (519/2014) täyttävät F-kaasuasetuksen 9 §:n vaatimukset laajennetusta tuottajavastuusta. Nykyinen tuottajavastuujärjestelmä kattaa kaikkien kylmäaineiden talteenotosta, kierrätyksestä, regeneroinnista tai hävittämisestä aiheutuvat kulut.

F-kaasuasetuksen laajentunut soveltamisala edellyttää ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annetun huoltoasetuksen muuttamista.

Ympäristönsuojelulain 17 lukua on muutettava, koska toiminnanharjoittajien ja henkilöstön päteväintijärjestelmät on mukautettava F-kaasuasetuksen laajentuneeseen soveltamisalaan eli entistä useampiin laitteisiin sekä F-kaasuille vaihtoehtoisten kylmäaineiden käsittelyyn. Pätevyudet myös muuttuvat määräaikaisiksi. Huoltoasetukseen on tehtävä vastaavat muutokset. Lisäksi on laajennettava yritysten päästötietojen toimittamisvelvollisuutta koskemaan kaikkia F-kaasuasetuksen liitteiden I-III aineita. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ylläpitämää pätevyysrekisteriä ja julkista tietopalvelua koskevaan 164 §:ään ehdotetaan täsmennyksiä.

Ympäristönsuojelulain 225 § sisältää lain sekä F-kaasu – ja otsoniasetusten rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset, jotka on päivitettävä vastaamaan uusia asetuksia. Tarvittavat muutokset, mukaan lukien mahdollisten hallinnollisten seuraamusmaksujen sisällyttäminen ympäristönsuojelulakiin, tehdään myöhemmin yhdessä saman aikaisesti täytäntöön pantavien muiden ympäristösäädösten kanssa. Rikoslakiin tarvittavat muutokset toteutetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1203 ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin ja direktiivien 2008/99/EY ja 2009/123/EY korvaamisesta (ympäristörikosdirektiivi) täytäntöönpanon yhteydessä. Tämän lisäksi kansallisten jättesäädösten uudistusten yhteydessä on tarpeen arvioida, tulisiko jätteistä annettua valtioneuvoston asetusta 978/2021 täydentää rakennuksista purettavien eristesolumuovien erilliskeräyksen osalta.

Otsoniasetukseen on tehty lähinnä teknisiä muutoksia, jotka eivät edellytä kansallista täytäntöönpanoa. Seuraamuksia koskevaa sääntelyä on otsoniasetuksessa muutettu siten, että se vastaa F-kaasuasetusta.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulain 17 lukua, jossa säädettäisiin edellä tarkoitettusta pätevöinnistä. Lisäksi täydennettäisiin pätevyysrekisteriä ja julkista tietopalvelua koskevaa 164 §:ää ja tietojen toimittamista koskevaa 165 §:ää sekä lisättäisiin lakiin uusi 162 a §, joka koskisi asennustodistuksia.

Kansallinen lisävaatimus toiminnan vastuuhenkilön pätevyydestä säilytettäisiin, koska pätevä vastuuhenkilö on olennainen edellytys asennusliikkeiden toiminnan asianmukaisuuden varmistamisessa. Voimassa olevan lain mukainen, mutta F-kaasuasetuksen vaatimuksia laajempi säännös, jonka mukaan ajoneuvojen ilmastointilaitteita käsittelevien toiminnanharjoittajien ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta kylmäaineita talteenottavien toiminnanharjoittajien olisi nimettävä vastuuhenkilö, säilytettäisiin. Sen sijaan voimassa olevan lain mukainen kansallinen laivojen ja vesialusten jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteita sekä ilmastointilaitteita käsittelevän henkilön pätevyysvaatimus, joka on tarkoittanut pätevän henkilöstön paikalla oloa aluksilla, poistettaisiin yrityksille aiheutuvan hallinnollinen taakan keventämiseksi. F-kaasuasetuksen mukaan laivahenkilöstöltä ei edellytetä pätevyyttä lukuun ottamatta intermodaalikonttien ja kylmäkonttien jäähdytysyksikköjen käsittelyä. On kuitenkin huomioitava, että sellaisten laivoilla olevien laitteiden, jotka ovat vastaavia kuin kiinteät laitteet, käsittely edellyttää pätevyyttä ja ne on vuototarkastettava. Lisäksi intermodaalikontteja ja kylmäkuljetuskontteja koskee F-kaasuasetuksen mukainen vuototarkastusvelvollisuus. Näiden laitteiden huolto ja vuototarkastus voidaan yleensä tehdä suunnitelmallisesti aluksen ollessa suomalaisessa satamassa, jolloin aluksella ei tarvita päteviä henkilöitä.

F-kaasuasetuksen mukaisesti pätevyysvaatimukset laajenevat myös vaihtoehtoisten kylmäaineiden käsittelyyn useimmilla käyttösektoreilla. Tätä esitystä annettaessa ei ole käytettävissä komission täytäntöönpanoasetusta, josta selviää edellytetäänkö pätevyyttä myös henkilöiltä, jotka käsittelevät vaihtoehtoisia kylmäaineita sisältäviä ajoneuvojen ilmastointilaitteita. Täytäntöönpanoasetus annetaan 2024 syksyn aikana ja jos se sisältää kyseisen pätevyysvaatimuksen, se sitoo suoraan Suomea.

Uusi kansallinen vaatimus kiinteiden kylmä- ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteiden asennuksesta annettavasta asennustodistuksesta yhtenäistäisi käytäntöjä muiden muassa paloturvallisuuslaitesäännösten kanssa. Asennustodistuksen avulla toiminnanharjoittaja vakuuttaa, että laite toimii turvallisesti ja asennus on vaatimustenmukainen.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Johdanto

Fluorattuja kasvihuonekaasuja käytetään lukuisissa käyttötarkoituksissa ja uusilla säädöksillä on kustannuksia ja hallinnollista taakkaa kasvattavia vaikutuksia useille eri toimialoille, kuten esimerkiksi maatalouteen, elintarviketeollisuuteen, kuljetuksiin, päivittäistavarakauppaan, kiinteistöjen omistajiin tai kuluttajiin. Vaikutukset voivat olla suoria, kuten pätevyysvaatimusten laajenemisen ja määräaikaisuuden vaikutukset kylmäalan toiminnanharjoittajiin tai vuototarkastusvelvoitteiden laajenemisen uusiin laitteisiin. Esimerkki epäsuorista vaikutuksista on laitteiden huoltojen hinnan nousu pätevöinnin laajentumisen ja kertauskurssien vuoksi. Pääosa vaikutuksista aiheutuu suoraan F- kaasuasetuksesta.

Vaikutukset kylmäalan yrityksiin ja laitteiden haltijoihin aiheutuvat pääosin suoraan F-kaasuasetuksesta. Tässä esityksessä tarkastellaan F-kaasuasetuksen edellyttämän kansallisen toimenpanon vaikutuksia siltä osin kuin ne liittyvät päteviin henkilöihin ja toiminnanharjoittajiin, päteviin johtavaa koulutusta järjestäviin tahoihin sekä päteviin hoitamaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon ja muihin valvoviin viranomaisiin.

Fluorattuja kasvihuonekaasujen pääasialliset käyttösektorit on kuvattu taulukossa 1. Eri toimijoita koskevia velvollisuuksista on säädetty F-kaasuasetuksessa ja pätevyyksien osalta myös ympäristönsuojelulaissa (taulukko 2).

Taulukko 1. F-kaasujen pääasialliset käyttösektorit.

Käyttösektori						
Jäähdytys	Kiinteät ilmastointi- ja lämpöpumpulaitteet	Liikkuvat ilmastointilaitteet	Solumuovit	Ponneaineet, liuottimet, palontorjunta	SF6-kaasun käyttö	Käyttö muiden tuotteiden valmistuksessa
kotitaloudet	huoneilmastointi, lämpöpumput	maantieajoneuvot	yksikomponenttivaahdot	tekniset aerosolit	sähköiset kytkinlaitteet	puolijohdet
kaupallinen käyttö	kaupallinen ilmastointi	laivat	polyuretaani	astmainhalaattorit	eristetyt ikkunat	alumiinin tuotanto
teollisuus-käyttö	nesteen jäähdyttimet	junat yms.	paisutettu polystyreeni (XPS)	liuottimet	alumiinin ja magneesiumin valu	halogenoitujen hiilivetyjen tuotanto
kuljetus	lämpöpumput			palontorjunta		

Taulukko 2. Eri toimijoiden velvollisuuksia F-kaasuasetuksen ja ympäristönsuojelulain mukaisesti. Luettelo ei ole tyhjentävä.

Toimija	Tehtävä
Laitteiden haltijat	<ul style="list-style-type: none"> - päästöjen ehkäiseminen - vuototarkastuksista ja huoltokirjanpidosta huolehtiminen - pätevän asentajan käyttäminen - laitteiden huoltokieltojen noudattaminen - asianmukaisesta jätehuollosta huolehtiminen - laitteita ja tuotteita koskevien kieltojen noudattaminen
Laitteita asentavat, kunnossapitävät huoltavat, korjaavat, käytöstä poistavat, vuototarkastavat ja kylmäaineita talteenottavat henkilöt ja toiminnanharjoittajat	<ul style="list-style-type: none"> - pätevytyminen F-kaasuasetuksen ja ympäristönsuojelulain mukaisesti - laitteita koskevien kieltojen ja huoltokieltojen noudattaminen

Toimija	Tehtävä
F-kaasuja ja niitä sisältäviä laitteita myyvät tai toimittavat	- myynti vain pätevälle ostajalle tai pätevän asennuksen varmistaminen - kirjanpito myydyistä kaasuista ja laitteista
HFC-yhdisteiden ja niitä sisältävien laitteiden ja tuotteiden valmistaja tai maahantuojaja	- kiintiön hakeminen HFC-yhdisteille - raportointi
Laitteita tai tuotteita tuottava, maahantuova, maasta vievä tai hankkiva tai käytävä	- laitteita ja tuotteita koskevien kieltojen noudattaminen - merkintöjen tekeminen
F-kaasuja tai niitä sisältäviä laitteita maahantuova, maasta vievä, laitteita valmistava, asentava, huoltava muutoin käsittelevä	- määrätietojen toimittaminen Suomen ympäristökeskukselle
Suomen ympäristökeskus	- F-kaasu – ja otsoniasetusten toimivaltainen viranomainen - valvontaviranomainen - markkinavalvontaviranomainen - liikkuvien ilmastointilaitteiden vuototarkastusten ja huoltokirjanpidon valvonta
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	- pätevyyden myöntäminen ja sen valvonta - pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu
Tulli	- maahantuonnin ja maastaviennin valvonta
Ympäristönsuojeluviranomainen	- kiinteiden laitteiden vuototarkastuksen ja huoltokirjanpidon valvonta
Kunnan terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomainen	- laitteiden vuototarkastusten ja huoltokirjanpidon valvonta kohteissa, joissa ko. viranomainen oman toimivaltansa perusteella muutoinkin valvoo, kuten elintarvikehuoneistot

4.2.2 Vaikutukset yrityksiin

F-kaasuasetuksen mukaisesti pätevyysvaatimukset laajenevat liikkuviin laitteisiin ja entistä laajempaan joukkoon kylmäaineita. Lisäksi henkilöiden pätevyys muuttuu määräaikaiseksi.

Vaikutukset kylmäalan yrityksiin ja kylmäalalla toimiviin henkilöihin

Kylmä- ja ilmastointilaitteiden, lämpöpumppujen sekä kylmäkuljetuksen jäähdytysyksikköjen käsittelyn edellyttämä pätevyys hankitaan ammatillisen koulutuksen ammatti- tai perustukinnolla tai niiden osilla, jotka sisältävät kelpoisuuden kylmäalan tehtäviin. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 mukaan koulutus sisältää työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä toteutettavia osia joko oppisopimuksella tai koulutusopimuksella. Oppisopimuskoulutus perustuu opiskelijan ja työnantajan väliseen kirjalliseen määräaikaiseen työsopimukseen. Koulutusopimuksessa perustuvassa koulutuksessa opiskelija hankkii osaamista työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä. Koulutusopimuksessa perustuvassa koulutuksessa opiskelija ei ole työsuhteessa.

Alle kolme kilogrammaa kylmäaineita sisältävien laitteiden käsittelijän pätevöintiin johtava koulutus kestää oppilaitoksesta riippuen 5–8 päivää. Se järjestetään joko ammatillisena koulutuksena tai noin 1500 euroa maksavana yrityskoulutuksena. Osatutkinnon suorittaa vuosittain noin tuhat henkilöä.

Yli kolme kilogrammaa kylmäaineita sisältävien laitteiden käsittelijän pätevöintiin johtavan ammatillisen tutkinnon suorittaminen kestää aikuisopiskelijalla 1–2 vuotta riippuen siitä, suorittaako opiskelija samalla sähkötekniikan opintoja. Kylmätekniikan lähiopetuspäiviä opintoihin kuuluu jatkossa enintään noin 25 päivää, mikä sisältää vaihtoehtoisia kylmäaineita koskevan koulutuksen. Perustutkintoon johtava koulutus on opiskelijalle ja yritykselle maksutonta. Kustannuksia aiheuttaa oppisopimusopiskelijan lähikoulutuspäiviin osallistumisesta vastaavasti, kuten alla on kuvattu. Koko talotekniikan perustutkinnon, kylmäasentaja, suorittaa vuosittain keskimäärin hieman alle 100 henkilöä. Pätevyyteen johtavan osatutkinnon suorittaa vuosittain noin 250 henkilöä.

Kertauskurssit eivät sisälly ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteisiin.

F-kaasuasetuksen 10 artiklan 9 kohdan tarkoittama kertauskurssi on tarkoitettu edellisen asetuksen (EU 517/2014) mukaisen pätevyyden saaneille tietämyksen saamiseksi vaihtoehtoisista kylmäaineista ja energiatehokkuudeltaan paremmista laitteista. Seitsemän vuoden välein suoritettavan kertauskurssin tai pätevyyden arvioinnin olennainen tarkoitus on se, että sillä ylläpidetään tietämystä kylmäaineiden ja energiatehokkuuden kehityksestä. Kertauskurssien sisältö määräytyy komission täytäntöönpanoasetuksista, joita ei toistaiseksi ole käytettävissä. F-kaasuasetuksen 10 artiklan 9 kohdan mukaisesti kansallisesti voidaan säätää kertauskurssin tai muun arviointiprosessin yksityiskohdista. Kertauskurssin suorittamistapa vaikuttaa kustannuksiin eli kertauskurssien aiheuttamien kustannusten tarkka arviointi tällä hetkellä ei ole mahdollista.

Kuitenkin nykyisten säädösten mukaisesti pätevöityjen henkilöiden kertauskurseille osallistuminen, mikä samalla pätevi henkilöt vaihtoehtoisten kylmäaineiden käsittelyyn, tarkoittaa arviolta viittä koulutuspäivää, kun kyse on yli kolme kilogrammaa kylmäaineista sisältävien laitteiden käsittelijän pätevyydestä tai kahta koulutuspäivää pienempien laitteiden käsittelijän osalta. Kustannus työnantajalle huomioiden asentajan keskimääräinen päiväpalkka sivukuluineen, matka- ja majoituskustannuksineen on noin 600–1500 euroa. Näin ollen alalle jo pätevöityneiden 12 200 henkilön kertauskurseille osallistumisesta, voidaan arvioida aiheutuvan alalle yhteensä noin 10,8 miljoonan euron kustannukset.

Ajoneuvojen ilmastoinnin pätevyyteen tarvittavan koulutuksen voi saada osana autoalan perusopetusta tai erillisessä yhden päivän mittaisessa koulutuksessa, jonka hinta on noin 300 euroa. Kertauskurssi olisi kestoaltaan ja sisällöltään enintään yhden päivän koulutusta vastaava. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisterissä olevien 15 300 ajoneuvoalalle pätevöityneen osallistuminen kertauskurseille maksaisi siten 4,6 miljoonaa euroa.

Muille pätevyyttä edellyttävälle aloille voi kouluttautua hyväksymien koulutuksen ja pätevyysskoekiden järjestäjien kaupallisilla kursseilla:

– Sähköisten kytkinlaitteiden käsittelyyn vaadittavan pätevyydistodistuksen saa kahden päivän kurssilla, jonka hinta on 1400 euroa. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisterissä on 140 alalle pätevöitynyttä henkilöä. He työskentelevät yleensä sähköyhtiöissä, joten kertauskurseille osallistumisesta aiheutuu niille yhteensä enintään 200 000 euron kustannukset.

– Sammutuslaitteistoalalla pätevyystodistuksen saa päivän koulutuksen jälkeen ja koulutuksen hinta on noin 300 euroa. Pätevöityneitä henkilöitä on 50 ja heidän osallistumisestaan kertauskursseille aiheutuu alalle yhteensä enintään noin 15 000 euron kustannukset.

– Vuototarkastajan pätevyystodistus edellyttää kolmen päivä kurssia, jonka hinta on 800 euroa. Pätevöityneitä henkilöitä on 60 ja kertauskursseille osallistumisesta aiheutuu yhteensä enintään 50 000 euron kustannukset.

– Liutotalalle pätevöityneitä henkilöitä Suomessa ei ole.

F-kaasujen ja otsonikerrosta heikentävien aineiden talteenotto sähkö- ja elektroniikkaromusta edellyttää jätelaitoksen itsensä myöntämää pätevointiä, joten siitä kertauskurssista ei arvioida aiheutuvan merkittäviä kustannuksia. Pätevöityneitä henkilöitä on 120.

Kertauskurssien suorittamisesta aiheutuvien kustannusten lisäksi toiminnanharjoittajille aiheutuu tulonmenetystä ajalta, jolla henkilöstö osallistuu kertauskurssille. Suomen kylmäliikkeiden liitto ry:n arvion mukaan tämä on yhtä suuri kustannuserä kuin kertauskurssien suorat kustannukset. Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto perii maksuperustelaimen mukaisen maksun pätevöinnin todentamisesta. Maksu on tällä hetkellä 75 euroa. Pätevyyden uusimisesta perittävän maksun arvioidaan olevan 60 euroa.

Henkilöstön pätevyyden laajentamisesta vaihtoehtoisten kylmäaineiden käsittelyyn on hyötyä kylmäalalla toimiville toiminnanharjoittajille ja henkilöille. Vaihtoehtoisia kylmäaineita sisältävien laitteiden osuus markkinoilla kasvaa, jolloin olisi liiketoiminnan kannalta eduksi kyetä asentamaan ja huoltamaan erilaisia laitteita pätevästi ja turvallisesti.

Suomen kylmäliikkeiden liitto ry:n ja Suomen lämpöpumppuyhdistys ry:n mukaan asennustodistusten laatimisesta ei aiheutuisi merkittävää lisätystä tai kustannuksia asiakkaalle.

Vaikutukset kylmäalan koulutusyrityksiin

Kylmäalan koulutusta järjestää Suomessa kymmenen oppilaitosta. Ajoneuvoalalla Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on hyväksynyt koulutuksen järjestäjiksi ja pätevyystodistuksen antajiksi noin 70 tahoja ja sähköisten kytkinlaitteiden, sammutuslaitteistojen ja vuototarkastajien pätevointiin johtavaa koulutusta antaa yhteensä viisi eri tahoja. Koulutusta järjestetään kysynnän perustella, joten pätevyysvaatimusten laajentuminen ja kertauskurssien järjestäminen kasvattaa niiden järjestämien opintojen kysyntää. Vaihtoehtoisten kylmäaineiden käsittelyn käytännön koulutusta varten oppilaitosten on investoitava uusiin laitteisiin tai koulutus on hoidettava muutoin osana kylmäalan yrityksissä tehtävää käytännön harjoittelua.

Vaikutukset laitteiden haltijoihin

F-kaasuasetuksella laajennetaan vuototarkastus- ja kirjanpitovelvollisuudet kylmäkuljetuksiin sekä hyötyajoneuvojen ja työkoneiden ilmastointilaitteisiin. Kylmäkuljetusalalla vuototarkastusten ei arvioida aiheuttavan lisäkustannuksia. Kylmälaitteiden moitteeton toiminta varmistetaan jo nykyisin huolellisesti, koska niiden toiminta on edellytys liiketoiminnan harjoittamiselle ja kylmäkuljetusten lämpötiloja myös valvotaan. Hyötyajoneuvojen ja työkoneiden ilmastointilaitteiden vuototarkastuksilla ylläpidetään näiden laitteiden toimintakykyä. Mikäli ilmastointilaitteita huolletaan säännöllisesti, täyttyy myös vuototarkastusvelvollisuus, koska huollossa tarkastetaan, ettei laite vuoda kylmäainetta.

Ajoneuvon ilmastointilaitteen huolto maksaa noin 100 euroa riippuen siitä pitääkö kylmäainetta lisätä ja mistä kylmäaineesta on kyse.

Euromääräistä laite- tai toimialakohtaista arviota F-kaasuasetuksen ja sen kansallisen täytäntöön panon vaikutuksista laitteiden haltijoihin on mahdoton tehdä. Pätevyysvaatimusten laajentuminen vaikuttaa huoltojen hintoihin eli aiheuttaa nousupainetta myös laitteiden haltijoille aiheutuviin kustannuksiin. Kustannukset jakautuvat laajalle asiakaskunnalle, joten vaikutusta yksittäisten laitteiden haltijoihin on vaikea arvioida.

4.2.3 Vaikutukset kotitalouksiin

F-kaasuasetuksen mukainen laitteiden vuototarkastusvelvollisuus koskee laitteita, jotka sisältävät HFC-yhdisteitä yli viisi hiilidioksidiekvivalenttitonnia tai yli yksi kilogrammaa F-kaasuasetuksen liitteen II, ryhmän 1 aineita (tydyttämättömät (kloori)fluorihilivedyt eli HFO-yhdisteet). Tällaisia kiinteitä ilmastointilaitteita ja lämpöpumppuja käytetään kotitalouksissa ja esimerkiksi asunto-osakeyhtiöissä ja näin ollen laitteiden haltijoille aiheutuu lisäkustannuksia. Yleisimpiä kotitalouksien ilmalämpöpumppuja tarkastusvelvollisuus ei koske, koska niissä kylmäaineen määrä on lähes aina alle tarkastusrajan. Sen sijaan suuremmat lämpöpumput, joita Suomessa on Suomen lämpöpumppuyhdistys ry:n arvion mukaan noin 2000–3000 kappaletta, on vuototarkastettava. Vuototarkastus maksaa noin 200–500 euroa. Vuototarkastuksista on laitteiden haltijoille myös hyötyä, koska vain moitteettomasti toimiva laite on energiatehokas eli optimoitu sähkönkulutuksen suhteen.

Kotitalouksien käytössä olevia ajoneuvoja vuototarkastusvelvollisuus ei käytännössä koske, koska niissä kylmäaineen määrä on pienempi kuin edellä mainittu tarkastusraja.

4.2.4 Vaikutukset viranomaisiin ja valtion talouteen

Kunnan viranomaiset

F-kaasu- ja otsoniasetusten mukaisesti peruskorjauksen, kunnostus- tai purkutöiden yhteydessä käytöstä poistettujen solumuovi- ja laminoitujen levyjen erilliskeräysvelvollisuuden valvonta rakennustyömailla tarkoittaa yhden uuden jätejakeen huomioimista jätelain mukaisen valvonnan yhteydessä. Näin ollen se ei aiheuta merkittävää lisätyötä ympäristösuojelulain 23 §:n mukaiselle kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle tai muille jätelain (646/2011) 24 §:n 1 momentissa tarkoitetuille yleisille valvontaviranomaisille.

Kylmäkuljetusajoneuvojen huoltokirjanpidon valvonta olisi tarkoituksenmukaisinta sisällyttää osaksi elintarvikevalvontaviranomaisen ympäristösuojelulain 24 §:n mukaisia tehtäviä. Kyseisen viranomaisen valvonta kattaa jo elintarvikehuoneistot ja kylmäkuljetusten lämpötilavalvonnan. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle ei arvioida aiheutuvan merkittävää lisätyötä.

Suomen ympäristökeskus

F-kaasuasetuksen ja otsoniasetuksen valvonnan tehostaminen ja viranomaisyhteistyön lisääminen sekä kansallisella että EU-tasolla sekä toiminnanharjoittajien neuvonta edellyttää nykyistä suurempia viranomaisresursseja. Liikkuvien laitteiden ilmastointilaitteiden vuototarkastusten valvonta eli käytännössä edellä kuvatun tyyppinen huoltokirjanpidon asiakirjavalvonta olisi Suomen ympäristökeskukselle kokonaan uusi tehtävä. Suomen ympäristökeskukselle arvioidaan aiheutuvan molempien asetusten toimeenpanosta ja valvonnasta yhteensä noin 8 henkilötyökuukauden resurssitarpeet vuodesta 2025 alkaen.

Valtionhallinnon tuottavuusohjelman toimeenpanon mukaisesti rahoitustarve ratkaistaan luopumalla olemassa olevista tehtävistä tai tehostamalla olemassa olevien resurssien käyttöä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

F-kaasuasetuksen mukaisesti henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevyysvaatimukset laajenevat uusille sektoreille, kaikkiin kylmäaineisiin ja muuttuvat määräaikaikaisiksi. Kylmäalan pätevyysrekisterissä on noin 29 000 henkilöä, joiden pätevyys on jatkossa uusittava joka seitsemäs vuosi. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle aiheutuu pätevyyksien määräaikaaisuudesta ja valvonnasta kahden henkilötyövuoden lisäresurssitarve, 180 000 euroa vuodessa 2025 alkaen. Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pätevyysrekisteriin tarvitaan muutoksia, joista arvioidaan aiheutuvan 100 000 euron kertakustannus.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto perii pätevyyksien myöntämisestä maksuperustelaim mukaisen työkustannuksia vastaavan maksun, jonka tuotto vuonna 2023 oli 297 835 euroa.

Vaikutukset valtion talouteen

Esityksen pysyvät taloudelliset vaikutukset valvonnan, neuvonnan ja muun viranomaistoiminnan osalta tulevat olemaan julkiselle taloudelle arviolta yhteensä 180 000 euroa vuosittain ja lisäksi 100 000 euroa vuonna 2025.

Työ- ja elinkeinoministeriön osalta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenomomentille 32.01.08. kohdistuisivat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston määrärahalisäyksen vaatimat pysyvät resurssitarpeet 180 000 sekä pätevyysrekisterin kehittämiseen tarvittava 100 000 euron kertaluontoinen kulu vuonna 2025 katettaisiin maksuperustelaim mukaisilla tuloilla.

4.2.5 Ympäristövaikutukset

F-kaasut ja otsonikerrosta heikentävät aineet ovat ilmastoa hyvin voimakkaasti lämmittäviä kasvihuonekaasuja. F-kaasuasetuksen ja otsoniasetuksen mukaisilla toimilla vähennetään tehokkaasti niiden päästöjä. F-kaasu- ja otsoniasetusten yhteenlaskettu vähennys kasvihuonekaasupäästöissä on EU-tasolla noin 500 megatonnia hiilidioksidiekvivalenttia vuoteen 2050 mennessä. Tämä vastaa Suomen yli kymmenen vuoden kasvihuonekaasupäästöjä vuoden 2022 päästöihin verrattuna. Suomessa F-kaasuasetuksen arvioidaan vähentävän päästöjä 0,1 megatonnia vuoteen 2035 mennessä. Tämä johtuu ennen kaikkea F-kaasujen käyttömäärän pienenemisestä ja vuotojen hallinnan paranemisesta. Lisäksi syntyy epäsuoria päästövähennyksiä, koska käyttöön otettavat uudet laitteet ovat nykyisiä laitteita energiatehokkaampia.

4.2.6 Muutetun ammattipätevyysvaatimuksen suhteellisuuden arviointi

Osana vaikutusarviointia on tehty ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen (376/2020) edellyttämä oikeasuhteisuuden arviointi. Arviointi on tehtävä, kun säädetään uutta tai muutetaan jo aikaisemmin säädettyä lainsäädäntöä, joka koskee ammattien sääntelyä. Säänneltyjä ammatteja koskevan sääntelyn valmistelusta vastaavan viranomaisen on varmistettava, että sääntely voidaan perustella yleisen edun mukaisilla tavoitteilla. Arvioinnissa on erityisesti harkittava, voidaanko uusia säädöksiä tai säädösten muuttamista perustella objektiivisesti yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvillä syillä taikka yleiseen etuun liittyvillä, uuden ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä

suhteellisuusarvioinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/958) 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilla syillä.

Ehdotetussa ympäristönsuojelulain muutoksessa säädettäisiin kylmäaineita käsittelevän henkilön ja toiminnanharjoittajan vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksista voimassa olevaa lakia laajemmin. Sääntely perustuu pääosin F-kaasuasetukseen ja sen nojalla annettaviin täytäntöönpanoasetuksiin. F-kaasuasetuksen 10 artiklan 14 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat säätää laajemmista pätevyysvaatimuksista.

Pätevyysvaatimuksia laajennettaisiin F-kaasuasetuksen mukaisesti eli pätevyyttä vaadittaisiin jatkossa kaikkien kylmäaineiden käsittelyssä, kaikkien kylmäkuljetusajoneuvojen jäähdytysyksiköjä käsitteleviltä henkilöiltä ja liikkuvien laitteiden vuototarkastuksia tekeville henkilöiltä. Pätevyudet muuttuvat F-kaasuasetuksen mukaisesti määräaikaisiksi. Nykyiset Suomessa olevat pätevyysvaatimukset ovat laajemmat kuin F-kaasuasetuksessa ja esityksen mukaan näistä kansallisista laajennuksista osa säilytettäisiin. Kansalliset vaatimukset koskisivat toiminnanharjoittajan vastuuhenkilön pätevyyttä.

Ehdotetut pätevyysvaatimukset ja pätevyyden määräaikaisuus ovat perusteltavissa ottaen huomioon kylmäalan teknologian nopean kehityksen ja siirtymisen uudenlaisia riskejä aiheuttaviin kylmäaineisiin. Jotkin F-kaasuasetuksen tarkoittamat vaihtoehtoiset kylmäaineet ovat syttyviä, myrkyllisiä tai niitä sisältävissä laitteistoissa on kova paine. Niiden epäasianmukainen käsittely aiheuttaa välitöntä vaaraa sekä aineita ammatissaan käsitteleville henkilöille että sivullisille. Kylmäaineita käsittelevien henkilöiden riittävä ammattitaito turvaa siten yleistä etua. Seitsemän vuoden välein suoritettavan kertauskurssin olennainen tarkoitus on se, että sillä ylläpidetään tietämystä kylmäaineiden ja energiatehokkuuden kehityksestä. Kansallisella vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksella varmistetaan tehtävissä tarvittava ammatillinen osaaminen. Vastuuhenkilö huolehtii siitä, että työt tehdään säädösten ja hyvän teknisen käytännön mukaisesti, sekä ohjeistaa ja valvoo töiden asianmukaista tekemistä. Uudet pätevyysvaatimukset täydentäisivät alalla jo toimivien, muiden kylmäaineiden käsittelyyn pätevöityneiden henkilöiden ja toiminnanharjoittajien osaamista ja siten edistäisi yleisesti koko kylmäalan toimintaa. Ehdotettuja pätevyysvaatimuksia voidaan täten pitää oikeasuhtaisena ja yleisen turvallisuuden kannalta hyväksyttävänä ja perusteltuna

Ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2005/36/EY on vahvistettu säännöt, joiden mukaisesti tiettyä ammattia sääntelevän jäsenvaltion on tunnustettava ammattipätevyys, joka on hankittu yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa ja joka antaa kyseisen pätevyyden haltijalle oikeuden harjoittaa siellä samaa ammattia. Suomessa direktiivi on pantu täytäntöön ammattipätevyyden tunnustamisesta annetulla lailla. Säännellyllä ammatilla tarkoitetaan virkaa tai tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää lainsäädännössä asetetut ammattipätevyyttä koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset. Ammattipätevyydellä tarkoitetaan pätevyyttä, josta on osoituksena muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, pätevyystodistus tai ammattikokemus taikka näiden yhdistelmä. Vaatimukset voivat liittyä koulutukseen, työkokemukseen tai esimerkiksi tietyn kokeen suorittamiseen. Säännellyksi ammatiksi ei sen sijaan lueta tehtävää, johon edellytetään ainoastaan soveltuvaa koulutusta ja johon kelpoisuuden määrittää viime kädessä työnantaja tai viranomainen.

Toiminnanharjoittajan vastuuhenkilön sääntelyn ei ole aiemmin katsottu tarkoittavan, että kyse olisi säännellystä ammatista, eikä sääntelyä koskevia tietoja ole ilmoitettu komission säänneltyjen ammattien tietokantaan. Uudet pätevyysvaatimukset ilmoitetaan tietokantaan ehdotetun lain vahvistamisen jälkeen.

F-kaasuasetuksen 10 artiklan 10 kohdassa säädetään EU-alueella hankitun ammattipätevyys tunnustamisesta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimisi 162 §:n nojalla ammattipätevyys tunnustamisesta annetussa laissa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

F-kaasu- ja otsoniasetus ovat suoraan velvoittavaa EU-lainsäädäntöä jäsenvaltioissa, jolloin liikkumavaraa kansallisessa täytäntöönpanossa on vain, mikäli se voidaan perustella ympäristönsuojelu – perusteella. F-kaasuasetuksen mukaisilla käytön vähentämiseen liittyvillä toimilla F-kaasujen päästöjä ehkäistään niin tehokkaasti, ettei uusia kansallisia lisätoimia arvioitu tarpeellisiksi.

F-kaasuasetus mahdollistaa henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevyysvaatimuksista säättämisen laajemmin. Nykyisissä kansallisissa säädöksissä edellytetään, että toiminnanharjoittajan vastuuhenkilö on itse pätevä. Valmistelussa tarkasteltiin vaihtoehtoa, jossa vastuuhenkilön ei tarvitsisi olla pätevä, vaan toiminnanharjoittajan päteväntäyttöön riittäisi vastuuhenkilön nimeäminen ja komission pätevyysvaatimuksia koskevien täytäntöönpanosäädösten mukaiset minimivaatimukset eli että päteväntäyttöä edellyttäviä toimia suorittavat päteväntäytetyt henkilöt ja heillä on käytössään tarvittavat välineet. Vastuuhenkilön pätevyys on kuitenkin edellytyksenä toiminnan asianmukaisuuden varmistamisessa, joten se esitetään säilytettäväksi. Vaatimus vastaisi esimerkiksi ehdotetun paloturvallisuuslaitelain (191/2024) vaatimusta. Huoltoasetuksen uusimisen yhteydessä tarkastellaan kuitenkin vastuuhenkilön pätevyysvaatimusten sisältöä.

F-kaasuasetuksen 5 artiklan 3 kohdan c -alakohdan tarkoittamien raskaiden hyötyajoneuvojen, pakettiautojen, työkoneiden ja muiden liikennevälineiden ilmastointilaitteiden vuototarkastusten eli käytännössä laitteiden huoltokirjanpidon valvonnan järjestämistä katsastusten yhteydessä tarkasteltiin. Huoltokirjanpidon tarkastaminen osana katsastusta edellyttäisi katsastussääntelyn muutosta. Se myös lisäisi katsastukseen tarvittavaa aikaa ja siten kustannuksia. Käytännössä katsastuksessa haaste olisi tunnistaa laitteet, joita vuototarkastusvelvollisuus koskee. Kuitenkin pääasiallinen syy sille, miksi valvontaa ei ehdoteta katsastuksen yhteyteen on, että edellä mainituista laitteista vain pieni osa rekisteröidään ja on siten ajoneuvolainsäädännön mukaisesti katsastettava. Työkoneiden ja muiden liikennevälineiden valvonta olisi siis järjestettävä erikseen muulla tavalla. Näin ollen katsottiin tarkoituksenmukaisemmaksi esittää liikkuvien laitteiden ilmastoinnin vuototarkastusten valvonta keskitettäväksi Suomen ympäristökeskukselle.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Muissa Pohjoismaissa henkilöiden pätevyysvaatimukset ovat olleet laajemmat kuin mitä kumottu F-kaasuasetus edellyttää eli tilanne on ollut sama kuin Suomessa. Tanskassa ja Norjassa ollut lisäksi käytössä F-kaasuja ja niitä sisältäviä laitteita koskevia EU-säännöksi tiukempia rajoituksia.

6 Lausuntopalaute

6.1 Johdanto

Esitysluonnoksesta annettiin yhteensä 23 lausuntoa.

6.2 Pätevyyttä koskevat vaatimukset ja siirtymäsäännös

Pätevyysvaatimusten laajentamista vaihtoehtoisiin kylmäaineisiin laitteiden turvallisen asennuksen, käytön ja huollon ja takaamiseksi kannattivat useat lausunnonantajat. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston mukaan ajoneuvoalalla vaihtoehtoisia kylmäaineita koskeva päteväntä tai kertauskurssille osallistuminen ei olisi tarpeellista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto piti kertauskurssia tarpeettomana myös jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitealalla, koska nykyiset ammatti- ja perustutkinnot sisältävät myös vaihtoehtoiset kylmäaineet. Suomen kylmäliikkeiden liitto ry katsoi jo pätevyityneiden asentajien kertauskurssin tarpeelliseksi alan nopean kehityksen ja kylmäaineiden muuttumisen vuoksi, mutta huomautti, ettei osallistuminen kertauskurssille joka seitsemäs vuosi olisi tarpeellista. Opetushallituksen mukaan kertauskurssien vaatimuksissa tulisi huomioida, että kertauskurssille osallistuvat ovat tehtäviin jo peruskoulutettuja henkilöitä. Esityksestä on poistettu kansallinen vaihtoehtoisten kylmäaineiden käsittelyä koskeva pätevyysvaatimus ajoneuvojen ilmastoinnissa. Kuten kappaleessa 4.1 on mainittu, vaatimus saattaa kuitenkin tulla F-kaasuasetuksen täytäntöönpanoasetuksesta, joka annetaan 2024 lopulla. Kertauskurssille osallistuminen on F-kaasuasetuksen mukainen vaatimus, joten sitä ei voida kansallisesti poistaa. Kertauskurssin suorittamistavasta voidaan kuitenkin säätää kansallisesti ja tämä tehtäisiin 162 §:n mukaisesti valtioneuvoston asetuksella.

Suomen Varustamot ry ei pitänyt asianmukaisena, että laivahenkilöstöltä vaadittaisiin kansallisesti laajempia pätevyysvaatimuksia kuin F-kaasuasetuksessa. Pätevyysvaatimus lisäisi alan kustannuksia eikä ruotsinkielistä alan koulutusta ole ollut Suomessa saatavilla. Ehdotuksesta on poistettu voimassa olevan lain mukainen kansallinen lisävaatimus, joka koskee laivahenkilöstön päteväntä. Laivoissa olevien kiinteiden laitteiden, kylmäkuljetuskonttien ja intermodaalikonttien vuototarkastusvaatimus sekä niiden käsittelyn pätevyysvaatimus tulevat suoraan F-kaasuasetuksesta eikä niitä voida kansallisesti muuttaa.

Useiden lausunnonantajien mukaan siirtymäkauden tulisi olla yhteneväinen F-kaasuasetuksen kanssa. saakka. Tällöin yrityksille aiheutuvat kustannukset ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävien lisääntyminen jakautuisivat pidemmälle ajalle ja huomioitaisiin koulutusta tarjoavien toimijoiden kyky tarjota koulutusta kertauskurssille osallistujille. Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ehdotti, että lain voimaantuloa muutettaisiin F-kaasuasetuksen siirtymäaikaan mukaiseksi, jolloin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ehtisi tekemään pätevyysrekisteriin ja julkiseen tietopalveluun tarvittavat muutokset. Päteväntä liittyvät siirtymäajat on pidennetty F-kaasuasetuksen mukaiseksi eli 12.3.2029 saakka. Lain 164 §:n tarkoittama pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu tulisi saattaa lain mukaiseksi 18 kuukauden kuluessa lain voimaan tulosta, jota tarpeelliset tekniset muutokset ehdittäisiin tehdä.

Suomen kylmäliikkeiden liitto ry piti tärkeänä vastuuhenkilön pätevyysvaatimusten säilyttämistä.

6.3 Pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu

Oikeusministeriö katsoi, että esitettyjen säännösten perusteluissa olisi tarkennettava henkilötietojen käsittelyn oikeusperustetta yleisen tietosuojasetuksen liikkumavaran käytön osalta. Arviointia on täydennetty oikeusministeriön edellyttämällä tavalla.

Julkisesta tietopalvelusta tehtävien tietohakujen hakuperusteeksi esitettiin lisättäväksi toiminnanharjoittajan ja henkilön lupanumeroa, joka helpottaisi asiakkaiden, loppukäyttäjien sekä muiden alan toimijoiden toimintaa pätevyysvaatimusten tarkastamisessa. Kyseinen täydennys on tehty 164 §:n 7 momenttiin.

6.4 Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista

Suomen kylmäliikkeiden liitto ry kannatti ehdotusta talteenotettujen kylmäainemäärien raportoinnista.

6.5 Valvontaviranomaiset

Suomen ympäristökeskus, joka on F-kaasu- ja otsoniasetusten toimivaltainen viranomainen, piti välttämättömänä vähimmäismääränä sille ehdotettuja lisäresursseja, jotta se voi riittävällä tavalla tukea alan yritysten toimintaedellytyksiä. Suomen ympäristökeskus on hoitanut viranomaistehtäväänsä pitkään riittämättömin henkilöstöresurssein ja liikkuvien laitteiden ilmastointilaitteiden vuototarkastusten valvonta olisi sille kokonaan uusi tehtävä.

Kuntaliiton mukaan tulisi selvittää F-kaasujen ja otsonikerrosta heikentävien aineiden valvontaan liittyvien asioiden ja siihen liittyvien hallintopakkoasioiden keskittämistä valtion viranomaisille. Kunnan viranomaiset tekevät oman toimialansa mukaisia tarkastuksia muiden muassa elintarvikehuoneistoihin. Näin ollen ei olisi kustannustehokasta siirtää tällaisissa kohteissa olevien laitteiden valvontaa sellaiselle viranomaiselle, joka ei muutoin näitä kohteita valvo. Hallintopakkoa käyttää vakiintuneen tavan mukaan sama viranomainen, jolle valvonta kuuluu eikä valvonnan ja hallintopakon käyttöä ole tarkoituksenmukaista erottaa.

Suomen varustamot ry ehdotti, että liikkuvien laitteiden vuototarkastuksen valvonta keskitettäisiin merenkulun osalta Traficomiin tai aluehallintoviranomaisille Suomen ympäristökeskuksen sijasta. Traficomilla tai aluehallintovirastolla ei ole lainkaan F-kaasuihin tai otsonikerrosta heikentäviin aineisiin liittyviä valvonta- tai muita tehtäviä. Kokonaan uuden valvontaviranomaisen nimeämistä ei pidetä tarkoituksenmukaisena.

6.6 Pääasialliset vaikutukset

Useat lausunnonantajat huomauttivat, ettei esitykseen sisälly arviota uusien F-kaasuja koskevien säädösten kokonaisvaikutuksista. Esityksessä vaikutusten arviointia on tarkennettu niiltä osin kuin se on käytettävissä olevien tietojen perusteella mahdollista ja koskee hallituksen esityksen vaikutuksia.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota viranomaisten resurssin riittävyyteen ja todettiin kasvava tarve sekä toiminnanharjoittajille että valvontaviranomaisille tarkoitettua neuvonnan ja ohjeistuksen kehittämiseen.

Valtiovarainministeriö huomautti, että hallituksen tuottavuusohjelman toimeenpanon myötä uusien tehtävien rahoitustarpeet tulee pääsääntöisesti ratkaista luopumalla olemassa olevista tehtävistä tai tehostamalla olemassa olevien resurssien käyttöä. Esityksessä ehdotetaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle lisäresursseja lisääntyvän työmäärän vuoksi ja toiminnanharjoittajien toimintaedellytysten turvaamiseksi.

6.7 Muita kommentteja

Oikeusministeriön mukaan seuraamussäännöksiä koskeva 225 § on ongelmallinen ja sitä muutettaessa tulisi ottaa huomioon blankotyyppeisiä rangaistussäännöksiä koskevat kriteerit. Oikeusministeriön lausunnon johdosta seuraamuksia koskevaan 225 §:ään ei ehdoteta muutoksia tässä hallituksen esityksessä, vaan 225 §:ää tarkastellaan kokonaisuudessaan myöhemmin.

7 Säännöskohtaiset perustelut

21 §. Valtion viranomaiset. Pykälän 3 momentissa muutetaan viittaukset voimassa oleviin F-kaasu ja –otsoniasetuksiin. Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin sisältyisi jatkossa uusi liikkuvissa laitteissa olevien ilmastointilaitteiden vuotarkastusten valvonta.

17 luku. Otsonikerrosta heikentävät aineet, fluoratut kasvihuonekaasut ja niille vaihtoehtoiset kylmäaineet. Luvun otsikkoon lisättäisiin maininta vaihtoehtoisista kylmäaineista, joita käytetään korvaamaan otsonikerrosta heikentäviä aineita ja F-kaasuja. Tällaisia kylmäaineita ovat esimerkiksi luonnolliset kylmäaineet, joilla tarkoitetaan hiilidioksidia ja ammoniakkaa sekä hiilivetyjä, kuten esimerkiksi pentaani ja propaani. Luvun otsikko kattaisi myös mahdollisesti muut myöhemmin markkinoille tulevat vaihtoehtoiset kylmäaineet. Tämä vastaisi F-kaasuasetuksen muotoilua, jossa viitataan F-kaasujen asiaankuuluviin vaihtoehtoihin tarkentamatta mitä kaikkia kaasuja tarkoitetaan. Tarkoituksena on varmistaa kaikkien kylmäaineiden turvallinen käsittely pätevien henkilöiden toimesta ja samalla laitteiden toiminta energiatehokkaasti.

159 §. Vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen. Pykälän otsikosta poistettaisiin maininta käsiteltävistä kylmäaineista, koska luku 17 käsittelee vain kylmäaineita. Pykälän momentissa yhdenmukaistettaisiin jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaiteista käytetty termi (anläggning) vastaamaan F-kaasuasetuksen ruotsinnosta (utrustning). Pykälän 1 momentissa kuvattaisiin millaisia kylmäaineita sisältävät laitteet ja mitkä laitteille tehtävät toimet edellyttävät henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevöintiä. Pykälään lisättäisiin viittaus F-kaasuasetuksen liitteisiin I-III sekä vaihtoehtoisiin kylmäaineisiin F-kaasuasetuksen edellyttämällä tavalla.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin pätevöintijärjestelmästä Suomessa. Voimassa olevaan ympäristönsuojelulakia vastaavasti jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppualalla pätevyys osoitetaan ammatillisessa tutkinnossa. Tämä menettely koskisi F-kaasuasetuksen edellyttämällä tavalla jatkossa myös orgaanisten Rankine-prosessien sekä kylmäkuljetusajoneuvojen, intemodaalikonttien, kylmäkuljetuskonttien ja junanvaunujen jäädytysyksikköjen käsittelyä. Muilla toimialoilla Turvallisuus- ja kemikaalivirasto hyväksyisi voimassa olevaa ympäristönsuojelulakia vastaavasti tahot, jotka voivat järjestää kokeita pätevyyden osoittamiseksi. Kertauskurseista ja pätevyyden arvioinneista vastaisivat samat koulutuksesta vastaavat tahot.

Pykälän 3 momenttiin koottaisiin voimassa olevaa lakia vastaavat momentissa 2 tarkoitettua riittävän asiantuntevaa tahoja koskevat edellytykset.

161 §. Toiminnan vastuhenkilö ja laitteet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksista. Esitykseen sisältyisi EU-säädöksiä vastaava informatiivinen viittaus, jonka mukaan vain sellaisen toiminnanharjoittajien, jotka suorittavat pätevyyttä edellyttäviä toimia kolmansille osapuolille, tulee nimetä vastuuhenkilö. Esityksellä täsmennettäisiin, että vastuuhenkilö voi olla toiminnanharjoittaja tai hänen palveluksessaan oleva henkilö. Vastuuhenkilöllä olisi oltava nykyistä säännöstä vastaavasti pätevyys. Esityksen mukaan vastuuhenkilön ei tarvitsisi enää olla toiminnanharjoittajan pääasiallisessa palveluksessa, mutta hänellä on kuitenkin oltava tosiaasiallinen mahdollisuus huolehtia tehtävästään. Tämä yhdenmukaistaisi käytäntöä esimerkiksi paloturvallisuuslaitesäädösten kanssa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asetuksen antovaltuudesta koskien toiminnassa tarkoitettuja laitteita ja välineitä. Asetuksen antovaltuutta täydennettäisiin lisäämällä siihen maininta

vuototarkastuksista, sillä huoltoasetus koskee myös vuototarkastuksiin tarvittavia laitteita ja välineitä.

162 §. Pätevyyden todentaminen ja voimassaolo. Koska pätevydet F-kaasuasetuksen mukaisesti muuttuvat määräaikaisiksi, pykälän otsikkoon lisättäisiin maininta pätevyyden voimassaolosta. F-kaasuasetuksen mukaisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että pätevöidyt henkilöt osallistuvat kertauskurssille tai pätevyyden arviointiin vähintään joka seitsemäs vuosi. Tämän vuoksi pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös pätevyystodistuksen määräaikaisesta voimassaolosta sekä pätevyyden uusimisen edellytyksistä ja menettelyistä. Pykälän 2 momentissa korjattaisiin viittaus F-kaasu- ja otsoniasetuksen nojalla annettaviin säädöksiin eli käytännössä komission täytäntöönpanoasetuksiin. Vastaavasti kuin 159 §:n 1 momentissa täsmennettäisiin, että toiminnanharjoittajan pätevyyttä edellytetään vain toiminnanharjoittajalta, joka suorittaa pätevyyttä edellyttäviä toimia kolmannelle osapuolelle.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin asetuksen antovaltuudesta pätevöintiä koskevien ilmoitusten sisällöstä ja menettelyistä. Asetuksen antovaltuutta täydennettäisiin lisäämällä siihen valtuutus säätää tarkemmin myös pätevyyden uusimiseen liittyvistä menettelyistä, kuten jatkohakemuksen sisällöstä sekä kertauskursseista ja pätevyyden arvioinnista.

162 a §. Asennustodistus. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin, että kiinteiden jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteiden asennuksesta on laadittava asennustodistus. Asennustodistuksessa yksilöitäisiin asennettu laite ja kuvailtaisiin testaukset ja muut toimintakunnon varmentamiseksi tehdyt toimenpiteet. Asennustodistus olisi asiakirja, jonka laati työstä vastannut toiminnanharjoittaja ja allekirjoittaisi toiminnanharjoittajan vastuuhenkilö. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä asennuspöytäkirjan sisällöstä. Asennustodistuksen laatimisvelvollisuus olisi kansallinen vaatimus.

Asennustodistuksen avulla toiminnanharjoittaja vakuuttaa, että laite toimii turvallisesti ja energiatehokkaasti ja että asennus on vaatimustenmukainen. Vastaavia asennustodistuksia edellytetään muiden muassa paloturvallisuuslaitteilta sekä kaasu- ja öljylämmityslaitteilta ja niitä tehdään jonkin verran jo vapaaehtoisesti ainakin lämpöpumppulaitteille. Lisäksi asunto-osakeyhtiöissä vaaditaan asennustodistusta lämpöpumppulaitteen asennuksen hyväksymiseksi.

163 §. Vuototarkastukset. Pykälän 1 momentissa, joka on informatiivinen viittaus F-kaasu- ja otsoniasetukseen, muutettaisiin viittaukset F-kaasu- ja otsoniasetuksen artikloihin. Pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuutusta lievennettäisiin eli valtioneuvoston asetus voitaisiin antaa tarvittaessa.

164 §. Pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu. Pykälässä olevaa sääntelyä täsmennettäisiin vastaamaan nykyistä paremmin niitä vaatimuksia, joita henkilörekistereistä säätämiseksi on asetettu. Pykälän 1 momentin mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on rekisterin rekisterinpitäjä. Rekisteriä pidettäisiin ehdotetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamista, erityisesti pätevöityneiden henkilöiden ja toiminnanharjoittajien toiminnan valvontaa varten, sekä sen tueksi, että palveluja käyttävät voivat varmistua toiminnan asianmukaisuudesta. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin, että Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ylläpitämään pätevyysrekisteriin lisätään myös tiedot 159 § 2 momentin 1) kohdan mukaisesti hyväksytyistä pätevyyskokeiden järjestäjistä.

Pykälän 2 momentin mukaisesti pätevöityneistä toiminnanharjoittajien vastuuhenkilöiden pätevöintiä koskeva lupanumero ja tieto pätevyyden voimassaolosta tallennettaisiin rekisteriin. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin nämä samat tiedot pätevöityneistä henkilöistä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että rekisteriin tallennettaisiin pätevyyskokeiden järjestäjistä pätevyyskokeen järjestäjän nimi, toimipaikan osoite ja 159 § 2 momentissa tarkoitetun kokeen toimiala.

Pykälän 5 momenttiin lisättäisiin viittaus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momenttiin, jossa säädetään edellytyksistä antaa henkilörekisteristä tietoja sähköisessä muodossa. Julkisen tietoverkon välityksellä annettaviin tietoihin lisättäisiin edellä 1–3 momenteissa tarkoitetut tiedot eli toiminnanharjoittajan vastuuhenkilön lupanumero ja pätevyyden voimassaolo, pätevöidyn henkilön lupanumero ja pätevyyden voimassaolo sekä tiedot pätevyyskokeiden järjestäjän nimestä, toimipaikan osoitteesta ja kokeen toimialasta. Henkilöiden lupanumero on F-kaasuasetuksen mukaisesti oltava laitekohtaisessa huoltokirjanpidossa, jolla osoitetaan, että laitteiden vuototarkastukset on tehty säännösten edellyttämällä tavalla. Lisäksi F-kaasuasetuksen mukaan yrityksillä, joka antaa pätevyyttä edellyttävän toimen toisen yrityksen tehtäväksi, on velvollisuus varmistua siitä, että toisella yrityksellä on tarvittava pätevyys. Henkilöiden ja toiminnanharjoittajien vastuuhenkilöiden lupanumeron ja pätevyyden voimassaolotiedon saatavilla oleminen helpottaisi valvontaa. Jos tiedot tulisi aina erikseen pyytää rekisterin pitäjältä, se voisi hankaloittaa myös kansalaisen oikeuksien varmistamista. Vastaavasti lupanumero lisättäisiin myös 7 §:ssä lueteltuihin julkisen tietopalvelun hakuehtoihin.

Pykälän 8 momenttia täydennettäisiin siten, että myös pätevyyskokeen järjestäjän tiedot tulisi poistaa rekisteristä ja julkisesta tietopalvelusta, mikäli pätevyyskokeen järjestäjä sitä pyytää tai on lopettanut toimintansa.

165 §. *Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos eli viitattaisiin EU:n kasvihuonekaasupäästöjen raportoinnin osalta voimassa olevaan säädökseen. Pykälässä täsmennettäisiin, että tietojen toimittamisvelvollisuus koskee F-kaasuasetuksen mukaisesti myös F-kaasuasetuksen liitteessä III olevia aineita. Pykälään lisättäisiin velvollisuus toimittaa pyydettyä Suomen ympäristökeskukselle tietoja talteenotettujen kylmäaineiden määristä. Näiden tietojen toimittamisvelvollisuus koskisi pykälässä mainittuja kylmäaineita sisältäviä laitteita asentavia, huoltavia tai jätehuoltoa tekeviä toiminnanharjoittajia. Tieto talteenotetuista ja siten kierrätettävissä olevista kylmäainemääristä vähentäisi tarvetta hankkia tai tuoda maahan uusia kylmäaineita synnyttäen uusia toimintamalleja ja mahdollisuuksia kylmäaineiden talteenotolle, kierrätykselle ja regeneroinnille. Tieto mahdollistaisi myös valvontaa, kun pystyttäisiin vertaamaan talteenotettuja määriä hävitettyjen, kierrätettyjen ja regeneroitujen aineiden määriin.

183 §. *Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus kumottuun otsonikerosta heikentävistä aineista 216 §:n nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pätevöintiä koskeviin valvontatehtäviin lisättäisiin 162 a §:n mukainen asennustodistusten toimittamisvelvollisuuden valvonta. Lisäksi täsmennettäisiin, että voimassa olevaa lakia vastaavasti kiellon käyttää säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan määräyksen antaa 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleinen valvontaviranomainen lain 189 §:n mukaisesti tai silloin kuin kyseessä on muu kuin luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisen tai rekisteröitävien toimintojen valvonta, valvonta kuuluisi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lain 23 §:n 1 momentin mukaisen yleisen toimivallan perusteella. Pykälän 2 momentin säännösten järjestystä muutettaisiin ryhmittelemällä kaikki F-kaasu- ja otsoniasetuksiin liittyvät seikat peräkkäin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Pätevyysvaatimukset laajenevat F-kaasuasetuksen mukaisesti koskemaan uusia laitteita ja vaihtoehtoisia kylmäaineita.

Pätevyysvaatimusten mukaisten koulutuksen käynnistämiseen ja henkilöiden kouluttautumiseen tarvitaan siirtymäaika. Kylmäkuljetusajoneuvojen, junavaunujen, intermodaalikonttien tai kylmäkuljetuskonttien jäädytysyksikköjä ja orgaanisia Rankine-prosesseja käsittelevien henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevyysvaatimusten täyttämiseksi annettaisiin siirtymäaika 12.3.2029 saakka. Siirtymäaika olisi F-kaasuasetuksen mukainen.

Voimassa olevan lain nojalla pätevyityjen henkilöiden ja toiminnanharjoittajien olisi uusittava pätevyytensä osallistumalla kertauskurssille viimeistään 12.3.2029. Siirtymäaika olisi F-kaasuasetuksen mukainen. Siihen saakka henkilöt ja toiminnanharjoittajat voisivat toimia nykyisten pätevyystodistustensa turvin.

Voimassa olevan lain 164 §:ää noudatettaisiin 18 kuukauden ajan ehdotetun lain voimaantulosta, jotta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteriin ja julkiseen ehdittäisiin tehdä tarvittavat tekniset muutokset.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Ympäristösuojelulain nojalla annettaisiin asetus, jolla korvattaisiin voimassa oleva huoltoasetus. Asetus annettaisiin sen jälkeen, kun komission täytäntöönpanoasetukset henkilöiden pätevöinnin vähimmäisvaatimuksista F-kaasuasetuksen 10 artiklan 8 kohdan mukaisesti on annettu.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.1.2025.

10 Toimeenpano ja seuranta

Lakiin ehdotettujen pätevöintiä koskevien säännösten toimeenpanosta vastaa pääosin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, joka todentaa kylmäalan henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevöinnit ja hyväksyy pätevyyskokeiden järjestäjät. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto laatii näihin liittyvät uudet ohjeistukset ja lomakkeet. Lainsäädännön uudistumista koskeva Turvallisuus- ja kemikaaliviraston viestintä ja neuvonta kohdistuu pääasiassa kylmäalan toiminnanharjoittajiin. Suomen ympäristökeskus huolehtii yleisestä säädösuudistuksista tiedottamisesta sekä laitteistojen haltijoille ja valvojille kohdennetusta viestinnästä.

Säännösten toimivuutta seurataan Suomen ympäristökeskukselta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, muilta valvontaviranomaisilta, alan toimijoilta ja sidosryhmiltä saatujen tietojen avulla.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Erikseen toteutettavat täytäntöönpanotoimet

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava F-kaasuasetuksen 31 artiklan ja otsoniasetuksen 27 artiklan mukaisten seuraamussäännösten täytäntöönpanosta komissiolle viimeistään 31.12.2025. Seuraamuksia ja mahdollista hallinnollisten seuraamusmaksujen sisällyttämistä ympäristösuojelulakiin tarkastellaan myöhemmin yhdessä saman aikaisesti täytäntöön pantavien ympäristösäädösten kanssa. Rikoslakiin tarvittavat muutokset toteutetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1203 ympäristön suojelusta rikosoikeudellisiin

keinoin ja direktiivien 2008/99/EY ja 2009/123/EY korvaamisesta (ympäristörikosdirektiivin) täytäntöönpanon yhteydessä.

Jätelain ja sen nojalla jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (978/2021) muutosten yhteydessä arvioidaan myös, onko niihin tarvetta lisätä informatiivinen viittaus F-kaasuasetuksen 8 artiklan ja otsoniasetuksen 20 artiklan edellyttämään solumuovieristeiden erilliskeräykseen.

11.2 Suhde kuluttajaturvallisuuslainsäädäntöön

Yleistä kuluttajaturvallisuuslainsäädäntöä uudistetaan, koska 13.12.2024 alkaen aletaan soveltaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/988 yleisestä tuoteturvallisuudesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1025/2012 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/1828 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/95/EY ja neuvoston direktiivin 87/357/ETY kumoamisesta (tuoteturvallisuusasetus). Tarkoituksena on kumota kuluttajaturvallisuuslaki, jolloin kaikki viittaukset siihen olisi muutettava tai poistettava. Kuluttajaturvallisuuslain muutoksella poistettaisiin ympäristösuojelulain 24 §:n 3 momentissa oleva viittaus kuluttajaturvallisuuslaissa tarkoitettuihin valvontaviranomaisiin. Kyse olisi sääntelyn selkeyttämisestä, koska kuluttajaturvallisuusviranomaisten yleisestä, toissijaisesta toimivallasta ei tarvitse erikseen ympäristösuojelulaissa säätää.

11.3 Suhde talousarvioesitykseen

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston henkilöiden ja toiminnanharjoittajien päteväntiin liittyvät tehtävät laajenisivat F-kaasuasetuksen ja esityksen johdosta merkittävästi. Määrärahalisyyksen vaatimat resurssitarpeet katettaisiin maksuperustelain mukaisilla tuloilla. Esityksestä johtuen momentille 12.32.20 Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulot arvioidaan kertyvän 180 000 euroa ja vastaava summa esitetään budjetoitavaksi momentille 32.01.08 Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot. Tämän lisäksi IT-järjestelmän kehittämiseen kertaluonteinen menolisäys vuonna 2025 olisi 100 000 euroa, mikä voidaan myös kattaa maksuperustelain mukaisilla tuloilla.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2025 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

12.1 Elinkeinovapaus

Perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on käytännössään pitänyt elinkeinovapautta pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan poikkeuksellisesti mahdollista (PeVL 48/2017 vp, s. 2, PeVL 46/2016 vp, s. 3, PeVL 13/2014 vp, s. 2). Rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia ja niiden olennainen sisältö, kuten rajoitusten laajuus ja edellytykset, tulee ilmetä laista (esimerkiksi PeVL 9/2005 vp).

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että perusoikeusrajoitusten on täytettävä oikeasuhtaisuuden vaatimus. Tämä merkitsee, että rajoitusten tulee olla välttämättömiä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi. Jokin perusoikeuden rajoitus on sallittu ainoastaan, jos tavoite ei ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvien keinoin. Rajoitus ei saa mennä pidemmälle kuin on perusteltua ottaen huomioon rajoituksen taustalla

olevan yhteiskunnallisen intressin painavuus suhteessa rajoitettavaan oikeushyvään (PeVM 25/1994 vp, s. 5, PeVL 15/2016 vp, s. 3 ja PeVL 18/2013 vp, s. 3).

Perustuslain 20 §:n mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveellisen ympäristöön ja vastuu ympäristöstä kuuluu kaikille. Nyt ehdotetulla henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevyysvaatimusten laajennuksella turvataan elinkeinonharjoittajan ja kansalaisten perustuslain 20 §:n 1 momentissa säädettyjä tavoitteita.

Esityksessä on kyse perustuslain 18 §:n elinkeinovapauden ja ympäristöperusoikeuden välisestä punninnasta, jossa elinkeinon rajoituksella katsotaan suojattavan ympäristöä ja terveyttä. Lakimuutoksella varmistettaisiin kaikkien kylmäaineiden asianmukainen käsittely, mikä parantaa oikeutta terveelliseen ja turvalliseen ympäristöön. Ehdotettu muutos on perustuslakivaliokunnan huomioimalla tavalla tarkkarajainen, täsmällinen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen. Siten esityksessä tarkoitettua rajoitusta perustuslain 18 §:n säädettyyn elinkeinovapauteen voidaan pitää perusteltuna.

12.2 Henkilötietojen suoja

Lakiin ehdotetut muutokset sisältäisivät sääntelyä viranomaisen ylläpitämästä rekisteristä, johon talletettaisiin henkilötietoja sekä julkisesta tietopalvelusta, jossa julkaistaisiin rekisteriin sisältyviä henkilötietoja. Laki olisi tältä osin merkityksellinen perustuslain 10 §:ssä turvatuun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Jokaisen yksityiselämä on perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä säänneltävinä asioina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaika henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturva. Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista (PeVL 14/2018 vp, s. 2, PeVL 25/1998 vp, s. 2). Lailla säätämisen vaatimus koskee myös mahdollisuutta luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (PeVL 11/2008 vp, s. 3, PeVL 12/2002 vp, s. 5). Yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta olennaista on lisäksi, että internetiin sijoitettavasta henkilörekisteristä tietoja ei voida hakea erilaisina massahakuina, vaan esimerkiksi ainoastaan yksittäisinä hakuina (PeVL 35/2020 vp, s. 4, PeVL 2/2018 vp, s. 7, PeVL 17/2016 vp, s. 7, PeVL 32/2008 vp, s. 3/I).

Perustuslakivaliokunnan mukaan on lähtökohtaisesti riittävää, että sääntely täyttää tietosuojasetuksessa asetetut vaatimukset. Valiokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti tietosuojasetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee siten suhtautua pidättyväisesti ja rajata sellainen vain välttämättömään tietosuojasetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa (PeVL 14/2018 vp, s. 4–5).

Tietosuojasetuksen lähtökohtana on, että käsiteltävien henkilötietojen olisi oltava riittäviä ja olennaisia, ja rajoituttava siihen, mikä on välttämätöntä niiden käsittelyn tarkoitusten kannalta. Tietosuojasetuksen 6 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta. Kyseisen artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan käsittely on lainmukaista, jos se on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi.

Lisäksi tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohta edellyttää, että kyseisen artiklan 1 kohdan c ja e alakohdassa tarkoitettujen käsittelyn oikeusperustasta on säädettävä joko unionin oikeudessa tai

rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä. Käsittelyn tarkoitus määritellään kyseisessä käsittelyn oikeusperusteessa tai, 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettussa käsittelyssä, sen on oltava tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi.

Ehdotetussa 164 §:ssä säädettäisiin kansallisesta kylmäalaan liittyvästä pätevyysrekisteristä sekä julkisesta tietopalvelusta. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteriin lisättäisiin pätevyityneistä henkilöistä ja toiminnanharjoittajista valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja sekä tiedot hyväksytyistä pätevyyskokeiden järjestäjistä. Kaikkiin edellä mainittuihin sisältyisi henkilötietojen käsittelyä.

Rekisteröitävien henkilötietojen sisältö olisi 164 §:ssä säädetty tarkasti ja rekisteriin tallennettaisiin ainoastaan sellaisia henkilötietoja, jotka ovat välttämättömiä valvonnassa sekä sen varmistamiseksi, että laissa tarkoitettuja palveluja tarvitsevat voivat varmistua toiminnan asianmukaisuudesta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston oikeus käsitellä henkilötietoja ehdotetulla tavalla perustuisi sen julkisen vallan käyttämiseen ja yleisen edun valvontaan (6 artiklan 1 kohdan e alakohta). Henkilötietojen sallittuja käyttötarkoituksia olisivat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston suorittama valvonta sekä rekisterissä olevien tietojen luovuttaminen julkisen tietoverkon välityksellä laissa tarkoitettujen toimijoiden pätevyyden ja toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Pätevyysrekisterin ja julkisen tietopalvelun tietosisällöt kuvataan laissa siten, että tietosisällöt on kytketty tietojen käyttötarkoitukseen. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ei käsittele henkilötietoja muuta tarkoitusta varten kuin, mitä sille on 164 §:ssä säädetty.

Ehdotetun 164 §:n mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pykälässä tarkoitettun rekisterin rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjästä säätäminen on mahdollista kansallisen liikkumavaran puitteissa yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla (4 artiklan 7 kohta). Perustuslakivaliokunta on etenkin perusoikeuskytkentäisen sääntelyn yhteydessä pitänyt välttämättömänä, että toimivaltainen viranomaisen ilmenee laista yksiselitteisesti (PeVL 21/2001 vp, s. 4/I).

Ehdotetun 164 §:n mukaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteristä olisi julkisen tietopalvelun, eli Turvallisuus- ja kemikaaliviraston verkkosivujen, kautta mahdollista hakea pätevyityihin henkilöihin, toiminnanharjoittajiin ja pätevyyskokeiden järjestäjiin liittyviä tietoja.

Julkisen tietopalvelun kautta olisi mahdollista saada tietoja toiminnanharjoittajan nimestä, yritys- ja yhteisötunnuksista, toimipaikkojen osoitteista, toimintaoikeuksista, rekisteröintitunnuksista sekä toiminnan vastuuhenkilön nimestä, lupanumeroista ja pätevyyden voimassaolosta. Pätevyityneistä henkilöistä julkisen tietopalvelun välityksellä olisi mahdollista saada tietoa henkilön nimestä, kunnasta, toimintaoikeudesta, lupanumerosta ja pätevyyden voimassaolosta. Lisäksi tietoja saisi pätevyyskokeen järjestäjien nimestä, toimipaikkojen osoitteista ja kokeen toimialasta. Tietoja voisi hakea julkisesta tietopalvelusta vain yksittäisinä hakuina eli ei massahakuina.

Kylmäalalle pätevyityneiden keskeisten toimijoiden henkilötietojen luovuttaminen julkisen tietopalvelun välityksellä voidaan katsoa toteuttavan virallisten asiakirjojen julkisuusperiaatetta ja olevan yleisen edun mukaista (tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 154 kappale). Julkisen tietopalvelun kautta palveluja hankkivalla olisi pääsy tiettyihin henkilötietoihin, jotka ovat keskeisiä toimijoiden pätevyyden tunnistettavuuden kannalta. Tietopalvelun tarkoitus on mahdollistaa asiantuntevien ja turvallisten palvelujen käyttöä, jolloin olisi perusteltua, että myös tiettyjä henkilöihin ja yrityksiin liittyviä henkilötietoja on yleisesti saatavilla. Muussa

tapauksessa tiedot tulisi aina erikseen pyytää rekisterin pitäjältä, mikä voi hankaloittaa esimerkiksi kansalaisen oikeuksien varmistamista. Julkisen tietopalvelun yhteiskunnallisten hyötyjen arvon voidaan arvioida perusoikeuksien toteutumisen turvaamisvaikutus huomioiden olevan sellainen, että se perustelee henkilötietojen suojan tietyntasteisen rajoittamisen tietynlaisten henkilötietojen jakamisella julkisessa tietopalvelussa.

Esitettyä sääntelyä voidaan näin ollen pitää välttämättömänä ja oikeasuhteisena ottaen huomioon, että tietosuojasetuksen 12–22 artiklan mukaiset rekisteröidyn oikeudet ovat käytettävissä ja rekisterinpitäjä vastaa näihin liittyvistä velvoitteistaan.

12.3 Asetuksenantovaltuudet

Perustuslain 80 §:n mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaisesti lainsäädäntövallan delegoinnin sallittavuuden arvioinnissa kiinnitetään yleisesti huomiota valtuuttavan säännöksen täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen (HE 1/1998 vp, s. 131, PeVL 11/1999 vp, s. 2/I).

Ehdotettu laki sisältää useita asetuksenantovaltuuksia. Valtuutussäännökset on sijoitettu ja asiallisesti kytketty säänneltävää asiaa koskevaan pykälään. Voimassa olevaa lakia vastaavat valtuuden koskevat henkilöiden ja toiminnanharjoittajien koulutus- ja pätevyysvaatimusten yksityiskohtaista sisältöä, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tehtävien pätevyyden todentamiseen liittyvien ilmoitusten sisältöä ja ilmoitusmenettelyä, säännöksiä laitteiden ja järjestelmien käsittelyssä tarvittavista laitteista ja välineistä, vuototarkastuksen suorittamista ja huolto- ja tarkastuspäiväkirjan sisältämistä tiedoista sekä päästöjen raportointia varten tarvittavista tiedoista ja niiden toimittamismenettelystä. Ehdotettu uusi asetuksenantovaltuus 162 §:ssä koskisi päteväinnin uusimiseen liittyviä menettelyjä, kuten kertauskursseja ja pätevyyden arviointia. Ehdotettu uusi asetuksenantovaltuus 162 a §:ssä koskisi eräiltä laitteilta vaadittavan asennustodistuksen sisältöä. Esitetyt valtuudet on kuvattu täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Valtuutussäännösten voi katsoa täyttävän perustuslain 80 §:n vaatimukset.

12.4 Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan luonnon- ja ympäristönsuojelua koskevat asiat kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Nyt ehdotettu sääntely koskee asioita, jotka itsehallintolain mukaan kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Maakuntahallitus on vuonna 2011 valtuuttanut Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteröimään maakunnan kylmälaiteliitteet ja henkilöitä koskevat pätevyudet. Maakunta valvoo pätevyysvaatimusten noudattamista.

Edellä esitetyn mukaisesti esitys on sopusoinnussa perustuslain kanssa ja siihen sisältyvä laki voidaan käsitellä eduskunnassa tavanomaista lainsäädäntömenettelyä noudattaen.

Ponsi

Koska F-kaasuasetuksessa ja otsoniasetuksessa on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 21 §:n 4 momentti, 17 luvun otsikko, 159 §:n otsikko ja 1—3 momentti, 161—165 § ja 183 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 21 §:n 4 momentti laissa 963/2022, 159 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti sekä 161, 162 ja 164 § laissa 215/2017, 159 §:n 2 momentti laissa 557/2017, 163 ja 165 § laissa 423/2015 sekä 183 §:n 3 momentti laissa 1018/2018, sekä

lisätään lakiin uusi 162 a § seuraavasti:

21 §

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista ja asetuksen (EY) N:o 1005/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/590, jäljempänä *otsoniasetus*, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista, direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 517/2014 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/573, jäljempänä *F-kaasuasetus*, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena sekä valvoo näiden asetusten noudattamista, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä. Suomen ympäristökeskus vastaa myös ympäristövahingon vaaraa aiheuttavien hylkyjen seurannasta ja saneerauksesta, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä öljy- tai muun kemikaalivahingon seurauksena likaantuneiden eläinten hoitamisen järjestämisestä.

17 luku

Otsonikerrosta heikentävät aineet, fluoratut kasvihuonekaasut ja niille vaihtoehtoiset kylmäaineet

159 §

Vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen

Otsoniasetuksen liitteen I ja F-kaasuasetuksen liitteiden I—III mukaisia aineita sekä niille vaihtoehtoisia kylmäaineita sisältäviä laitteita tai järjestelmiä asentavalla, kunnossapitavällä, huoltavalla, korjaavalla, käytöstä poistavalla vuotoja tarkastavalla taikka edellä mainittujen aineiden talteenottoa suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on oltava aineiden päästöjen ehkäisemiseksi edellytetty riittävä pätevyys.

Henkilön on osoitettava pätevyytensä tämän lain, otsoniasetuksen tai F-kaasuasetuksen taikka niiden nojalla säädettyjen vaatimusten mukaisesti:

1) kiinteiden jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppujen sekä orgaanisten Rankine-prosessien käsittelyssä sekä kylmäkuljetuskuorma-autojen tai -perävaunujen, kevyiden kylmäkuljetusajoneuvojen, intermodaalikonttien, kylmäkuljetuskonttien ja junavaunujen

jäähdytysyksikköjen käsittelyssä toimivan henkilön on osoitettava pätevyytensä ammatillisessa tutkinnossa ja koulutuksen järjestäjän tulee antaa todistus pätevyytensä osoittaneelle henkilölle; todistuksen antamisesta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017); taikka

2) sammutuslaitteistoja, sähköisiä kytkinlaitteita ja ajoneuvojen ilmastointilaitteita käsittelevän henkilön sekä fluorattuihin kasvihuonekaasuihin pohjautuvia liuottimia sisältävistä laitteista näitä kaasuja talteen ottavan henkilön on osoitettava pätevyytensä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymän riittävän asiantuntevan tahon järjestämässä kokeessa ja hyväksytysti suoritetusta kokeesta annetaan todistus pätevyytensä osoittaneelle henkilölle.

Riittävän asiantuntevana tahona pidetään näiden alojen oppilaitosta tai henkilöiden sertifiointia hoitavaa yritystä taikka laitteen tai laitteiston maahantuojaa. Riittävän asiantuntevan tahon henkilöstöön sovelletaan sen hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

161 §

Toiminnan vastuuhenkilö ja laitteet

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan, joka suorittaa pätevyyttä edellyttäviä toimia kolmannelle osapuolelle, on nimettävä vastuuhenkilö. Vastuuhenkilön on oltava toiminnanharjoittaja tai asianomaisen toiminnanharjoittajan palveluksessa ja hänellä on oltava mainitussa momentissa tarkoitettu pätevyys. Vastuuhenkilö vastaa siitä, että toiminnassa noudatetaan säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia ja että kylmäaineita käsittelevä henkilöstö täyttää pätevyysvaatimukset. Vastuuhenkilöllä on oltava tosiasiallinen mahdollisuus huolehtia tehtävästään.

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetulla toiminnanharjoittajalla on oltava asianmukaisen huoltotyön edellyttämät laitteet ja välineet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä otsoniasetuksen ja F-kaasuasetuksen mukaisia aineita sisältävien laitteiden ja järjestelmien asennuksessa, kunnossapidossa, huollossa, korjauksessa, käytöstä poistossa, vuototarkastuksessa sekä edellä mainittujen aineiden talteenotossa tarvittavista laitteista ja välineistä.

162 §

Pätevyyden todentaminen ja voimassaolo

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön on tehtävä pätevyyden todentamista varten ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi tarpeelliset henkilö- ja yhteystiedot sekä selvitys mainitun pykälän 2 momentin mukaisesta pätevyysvaatimusten täyttämisestä. Pätevyysvaatimukset täyttävälle henkilölle Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa pätevyystodistuksen. Pätevyystodistus on voimassa seitsemän vuotta. Pätevyyden uusimista varten henkilön on suoritettava F-kaasuasetuksen 10 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu kertauskurssi tai osallistuttava pätevyytensä arviointiin. Henkilön on tehtävä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle pätevyyden uusimista koskeva hakemus kolme kuukautta ennen pätevyystodistuksen voimassaolon päättymistä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto uusii pätevyystodistuksen, kun henkilö on suorittanut mainitussa asetuksessa tarkoitettua kertauskurssin tai osallistunut hyväksytysti pätevyytensä arviointiin.

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan, joka suorittaa pätevyyttä edellyttäviä toimia kolmannelle osapuolelle, on tehtävä valvontaa varten sekä

otsoniasetuksessa, F-kaasuasetuksessa tai tässä laissa taikka niiden nojalla annetuissa säännöksissä edellytetyn mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetun pätevyyden todentamista varten Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ilmoitus henkilöstön pätevyydestä sekä toiminnan luonteesta ja työvälineistä. Pätevyysvaatimukset täyttävälle toiminnanharjoittajalle Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa pätevyystodistuksen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi päätöksellään peruuttaa pätevyystodistuksen, jos ilmenee, ettei henkilö tai toiminnanharjoittaja toimi pätevyysvaatimusten edellyttämällä tavalla tai jos toiminnanharjoittaja ei enää täytä pätevyysvaatimuksia. Ennen pätevyystodistuksen peruuttamista toiminnanharjoittajalle tai henkilölle on varattava tilaisuus korjata puute, jollei se ole niin olennainen, ettei sen poistaminen ole mahdollista kohtuullisessa määräajassa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä sekä pätevyyden uusimiseen, kertauskurssiin ja arviointiin liittyvistä menettelyistä.

162 a §

Asennustodistus

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan on laadittava kiinteään jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteen asennuksesta asennustodistus, jossa yksilöidään asennettu laite ja kerrotaan toimintakunnon varmentamiseksi tehdyistä testauksista ja muista toimenpiteistä. Toiminnanharjoittajan vastuuhenkilön allekirjoittama asennustodistus luovutetaan laitteen haltijalle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asennustodistuksen sisällöstä.

163 §

Vuototarkastukset

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita sisältävien laitteiden haltijan tai omistajan on huolehdittava, että laite ja sen mahdollisesti sisältämä vuodonilmaisujärjestelmä tarkastetaan säännöllisesti ja että laitteesta pidetään huolto- ja tarkastuspäiväkirjaa otsoniasetuksen 21 artiklan ja F-kaasuasetuksen 5—7 artiklan mukaisesti.

Laitteen haltijan tai omistajan on huolehdittava siitä, että tarkastuksen suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on 162 §:ssä tarkoitettu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä pätevyystodistus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuksista sekä huolto- ja tarkastuspäiväkirjan sisältämistä tiedoista.

164 §

Pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pitää rekisteriä 162 §:ssä säädetyn mukaisesti pätevyytensä osoittaneista toiminnanharjoittajista ja henkilöistä, 161 §:ssä tarkoitetuista toiminnan vastuuhenkilöistä sekä 159 §:n 2 momentissa tarkoitetuista pätevyyskokeiden järjestäjistä näiden toiminnan valvontaa varten sekä sen varmistamiseksi, että palveluja tarvitsevat voivat varmistua toiminnan asianmukaisuudesta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tässä pykälässä tarkoitettun rekisterin rekisterinpitäjä.

Rekisteriin tallennetaan pätevyytensä osoittaneista toiminnanharjoittajista:

1) toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan, ja muut yhteystiedot sekä toimintaoikeus;

2) toiminnan vastuuhenkilön nimi, henkilötunnus, lupanumero, pätevyyden voimassaolo sekä suostumus tehtävään.

Rekisteriin tallennetaan pätevyytensä osoittaneista henkilöistä nimi, henkilötunnus, lupanumero ja pätevyyden voimassaolo, kotiosoite tai sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan, ja muut yhteystiedot sekä toimintaoikeus.

Rekisteriin tallennetaan pätevyyskokeiden järjestäjistä pätevyyskokeen järjestäjän nimi, toimipaikan osoite ja 159 §:n 2 momentissa tarkoitettun kokeen toimiala.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä rekisteristä pätevyyden varmistamiseksi tarpeellisia tietoja (*julkinen tietopalvelu*). Näitä tietoja ovat:

1) toiminnanharjoittajan nimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, toimintaoikeus, toiminnan vastuuhenkilön nimi, lupanumero ja pätevyyden voimassaolo;

2) henkilön nimi, kunta, toimintaoikeus, lupanumero ja pätevyyden voimassaolo; sekä

3) pätevyyskokeen järjestäjän nimi, toimipaikan osoite ja kokeen toimiala.

Julkisen tietopalvelun välityksellä luovutettavia tietoja voidaan puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen pyynnöstä tilapäisesti tai pysyvästi rajoittaa, jos se on tarpeen valtakunnallisen turvallisuuden tai huoltovarmuuden vuoksi. Lisäksi julkisen tietopalvelun välityksellä luovutettavia tietoja voidaan joko tilapäisesti tai pysyvästi rajoittaa toiminnanharjoittajan, toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön sitä perustellusta syystä erikseen pyytäessä.

Julkisesta tietopalvelusta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena:

1) toiminnanharjoittajan nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta, toimipaikan sijaintikuntaa, toimintaoikeutta ja toiminnan vastuuhenkilön nimeä ja lupanumeroa; sekä

2) henkilön nimeä, lupanumeroa, kuntaa ja toimintaoikeutta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulee poistaa toiminnanharjoittajaa, toiminnan vastuuhenkilöä, henkilöä tai pätevyyskokeen järjestäjää koskevat tiedot rekisteristä ja julkisesta tietopalvelusta viipymättä sen jälkeen, kun:

1) toiminnanharjoittaja, toiminnan vastuuhenkilö, henkilö tai pätevyyskokeen järjestäjä on lopettanut toimintansa;

2) toiminnanharjoittajan, toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön pätevyystodistus on peruutettu;

3) toiminnanharjoittaja, toiminnan vastuuhenkilö, henkilö tai pätevyyskokeen järjestäjä sitä pyytää; tai

4) se on saanut tiedon toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön kuolemasta.

165 §

Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista

Energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2018/1999 liitteen V 2 osan sekä F-kaasuasetuksen liitteiden I, II ja III mukaisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovan, maasta vievän, aineita sisältäviä laitteita valmistavan, asentavan tai huoltavan sekä muuta

näiden aineiden käsittelyä tai jakelua taikka jätehuoltoa suorittavan on pyynnöstä ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle vuosittain tiedot näiden aineiden myynnistä, käytöstä, maahantuonnista, viennistä, talteenotetuista määristä ja hävittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista ja tietojen toimittamismenettelystä.

183 §

Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kiellosta tai määräyksestä, jos rikkomus koskee 216 §:n nojalla annettua orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää kiellosta tai määräyksestä myös, jos rikkomus koskee 159–162, 162 a ja 163 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten tai F-kaasuasetuksen mukaisen henkilön ja toiminnanharjoittajan pätevöintiä koskevien velvoitteiden taikka 218 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupapäätöksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää kiellosta tai määräyksestä, jos rikkomus koskee otsoniasetuksen tai 163 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää myös kiellosta tai määräyksestä, jos kysymys on muusta kuin henkilön ja toiminnanharjoittajan pätevöintiä koskevasta F-kaasuasetuksen noudattamisesta. Kiellon käyttöä säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan määräyksen antaa kuitenkin 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleinen valvontaviranomainen 189 §:n mukaisesti. Jos kyseessä on muu kuin luvanvarainen, ilmoituksenvarainen tai rekisteröitävä toiminta, määräyksen antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Liikenne- ja viestintävirasto päättää kiellosta tai määräyksestä, jos rikkomus koskee työkonemootoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen noudattamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä kylmäkuljetusajoneuvojen tai junavaunujen jäädytysyksiköille, intermodaalikonteille, kylmäkuljetuskonteille tai orgaanisille Rankine-prosesseille suorittavan henkilön ja toiminnanharjoittajan on osoitettava tämän lain mukainen pätevyytensä viimeistään 12 päivänä maaliskuuta 2029.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lain nojalla pätevyyden hankkineiden henkilöiden ja toiminnanharjoittajien on uusittava pätevyytensä tämän lain ja sen 162 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti viimeistään 12 päivänä maaliskuuta 2029.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen lain 164 §:ssä tarkoitettu pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu on saatettava tämän lain mukaiseksi 18 kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Helsingissä 19.9.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 21 §:n 4 momentti, 17 luvun otsikko, 159 §:n otsikko ja 1—3 momentti, 161—165 § ja 183 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 21 §:n 4 momentti laissa 963/2022, 159 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti sekä 161, 162 ja 164 § laissa 215/2017, 159 §:n 2 momentti laissa 557/2017, 163 ja 165 § laissa 423/2015 sekä 183 §:n 3 momentti laissa 1018/2018, sekä

lisätään lakiin uusi 162 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Valtion viranomaiset

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2009, jäljempänä *otsoniasetus*, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista ja asetuksen (EY) N:o 842/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 517/2014, jäljempänä *F-kaasuasetus*, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena sekä valvoo näiden asetusten noudattamista, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä. Suomen ympäristökeskus vastaa myös ympäristövahingon vaaraa aiheuttavien hylkyjen seurannasta ja saneerauksesta, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä öljy- tai muun kemikaalivahingon seurauksena likaantuneiden eläinten hoitamisen järjestämisestä.

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista ja asetuksen (EY) N:o 1005/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/590, jäljempänä *otsoniasetus*, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista, *direktiivin* (EU) 2019/1937 *muuttamisesta* ja asetuksen (EU) N:o 517/2014 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/573, jäljempänä *F-kaasuasetus*, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena sekä valvoo näiden asetusten noudattamista, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä. Suomen ympäristökeskus vastaa myös ympäristövahingon vaaraa aiheuttavien hylkyjen seurannasta ja saneerauksesta, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä öljy- tai muun kemikaalivahingon seurauksena

17 luku

Otsonikerrosta heikentävät aineet ja fluoratut kasvihuonekaasut

159 §

Otsonikerrosta heikentäviä aineita ja tiettyjä fluorattuja kasvihuonekaasuja käsitteleviltä vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen

Otsoniasetuksen ja F-kaasuasetuksen liitteen I mukaisia aineita sisältäviä laitteita tai järjestelmiä asentavalla, kunnossapitävällä, huoltavalla, korjaavalla, käytöstä poistavalla tai edellä mainittujen aineiden talteenottoa suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on oltava aineiden päästöjen ehkäisemiseksi edellytetty riittävä pätevyys.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun henkilön on osoitettava pätevyytensä otsoniasetuksen tai F-kaasuasetuksen taikka niiden nojalla säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitealalla, mukaan lukien kylmäkuljetuskuorma-autojen tai perävaunujen jäähdytysyksikköjen käsittely, toimivan henkilön on osoitettava pätevyytensä ammatillisessa tutkinnossa ja koulutuksen järjestäjän tulee antaa todistus pätevyytensä osoittaneelle henkilölle. Todistuksen antamisesta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017). Sammutuslaitteistoalalla, sähköisten kytkinlaitteiden käsittelyä edellyttävillä toimialoilla ja ajoneuvojen ilmastointilaittealalla toimivan henkilön sekä fluorattuihin kasvihuonekaasuihin pohjautuvia liuottimia sisältävistä laitteista

17 luku

Otsonikerrosta heikentävät aineet, fluoratut kasvihuonekaasut ja niille vaihtoehtoiset kylmäaineet

159 §

Vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen

Otsoniasetuksen liitteen I ja F-kaasuasetuksen liitteiden I—III mukaisia aineita sekä niille vaihtoehtoisia kylmäaineita sisältäviä laitteita tai järjestelmiä asentavalla, kunnossapitävällä, huoltavalla, korjaavalla, käytöstä poistavalla vuotoja tarkastavalla taikka edellä mainittujen aineiden talteenottoa suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on oltava aineiden päästöjen ehkäisemiseksi edellytetty riittävä pätevyys.

Henkilön on osoitettava pätevyytensä tämän lain, otsoniasetuksen tai F-kaasuasetuksen taikka niiden nojalla säädettyjen vaatimusten mukaisesti:

1) kiinteiden jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppujen sekä orgaanisten Rankine-prosessien käsittelyssä sekä kylmäkuljetuskuorma-autojen tai perävaunujen, kevyiden kylmäkuljetusajoneuvojen, intermodaalikonttien, kylmäkuljetuskonttien ja junavaunujen jäähdytysyksikköjen käsittelyssä toimivan henkilön on osoitettava pätevyytensä ammatillisessa tutkinnossa ja koulutuksen järjestäjän tulee antaa todistus pätevyytensä osoittaneelle henkilölle; todistuksen antamisesta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017); taikka

näitä kaasuja talteen ottavan henkilön on osoitettava pätevyytensä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymän riittävän asiantuntevan tahon järjestämässä kokeessa. Riittävän asiantuntevana tahona pidetään näiden alojen oppilaitosta tai henkilöiden sertifiointia hoitavaa yritystä taikka laitteen tai laitteiston maahantuojaa. Hyväksytysti suoritettusta kokeesta annetaan todistus pätevyytensä osoittaneelle henkilölle.

2) sammutuslaitteistoja, sähköisiä kytkinlaitteita ja ajoneuvojen ilmastointilaitteita käsittelevän henkilön sekä fluorattuihin kasvihuonekaasuihin pohjautuvia liuottimia sisältävistä laitteista näitä kaasuja talteen ottavan henkilön on osoitettava pätevyytensä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymän riittävän asiantuntevan tahon järjestämässä kokeessa ja hyväksytysti suoritettusta kokeesta annetaan todistus pätevyytensä osoittaneelle henkilölle.

Riittävän asiantuntevana tahona pidetään näiden alojen oppilaitosta tai henkilöiden sertifiointia hoitavaa yritystä taikka laitteen tai laitteiston maahantuojaa. Riittävän asiantuntevan tahon henkilöstöön sovelletaan sen hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

161 §

Toiminnan vastuuhenkilö ja laitteet

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan on nimettävä vastuuhenkilö, jonka on oltava asianomaisen toiminnanharjoittajan päätoimisessa palveluksessa ja jolla on 159 §:n 1 momentissa tarkoitettu pätevyys. Vastuuhenkilö vastaa siitä, että toiminnassa noudatetaan säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia ja että asennus- ja huoltohenkilöstö täyttää pätevyysvaatimukset. Vastuuhenkilöllä on oltava tosiasiallinen mahdollisuus huolehtia tehtävästään. *Kylmäkuljetuskuorma-autojen ja -perävaunujen jäähdytysyksiköitä tai sähköisiä kytkinlaitteita käsittelevän toiminnanharjoittajan tai fluorattuihin kasvihuonekaasuihin pohjautuvia liuottimia sisältävistä laitteista näitä kaasuja talteenottavan toiminnanharjoittajan ei kuitenkaan tarvitse nimetä vastuuhenkilöä.*

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetulla toiminnanharjoittajalla on oltava

161 §

Toiminnan vastuuhenkilö ja laitteet

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetun toiminnanharjoittajan, joka suorittaa pätevyyttä edellyttäviä toimia kolmannelle osapuolelle, on nimettävä vastuuhenkilö. Vastuuhenkilön on oltava asianomaisen toiminnanharjoittajan palveluksessa ja hänellä on oltava mainitussa momentissa tarkoitettu pätevyys. Vastuuhenkilö vastaa siitä, että toiminnassa noudatetaan säädettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia ja että kylmäaineita käsittelevä henkilöstö täyttää pätevyysvaatimukset. Vastuuhenkilöllä on oltava tosiasiallinen mahdollisuus huolehtia tehtävästään.

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitetulla toiminnanharjoittajalla on oltava

asianmukaisen huoltotyön edellyttämät laitteet ja välineet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä otsoniasetuksen ja F-kaasuasetuksen mukaisia aineita sisältävien laitteiden ja järjestelmien asennuksessa, kunnossapidossa, huollossa, korjauksessa, käytöstä poistossa tai edellä mainittujen aineiden talteenotossa tarvittavista laitteista ja välineistä.

asianmukaisen huoltotyön edellyttämät laitteet ja välineet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä otsoniasetuksen ja F-kaasuasetuksen mukaisia aineita sisältävien laitteiden ja järjestelmien asennuksessa, kunnossapidossa, huollossa, korjauksessa, käytöstä poistossa, *vuototarkastuksessa sekä* edellä mainittujen aineiden talteenotossa tarvittavista laitteista ja välineistä.

162 §

162 §

*Pätevyyden todentaminen****Pätevyyden todentaminen ja voimassaolo***

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettun henkilön on tehtävä pätevyys todentamista varten ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi tarpeelliset henkilö- ja yhteystiedot sekä selvitys 159 §:n 2 momentin mukaisesta pätevyysvaatimusten täyttämisestä. Pätevyysvaatimukset täyttävälle henkilölle Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa pätevyystodistuksen.

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettun henkilön on tehtävä pätevyys todentamista varten ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi tarpeelliset henkilö- ja yhteystiedot sekä selvitys *mainitun pykälän 2* momentin mukaisesta pätevyysvaatimusten täyttämisestä. Pätevyysvaatimukset täyttävälle henkilölle Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa pätevyystodistuksen. *Pätevyystodistus on voimassa seitsemän vuotta. Pätevyyden uusimista varten henkilön on suoritettava F-kaasuasetuksen 10 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu kertauskurssi tai osallistuttava pätevyytensä arviointiin. Henkilön on tehtävä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle pätevyys uusimista koskeva hakemus kolme kuukautta ennen pätevyystodistuksen voimassaolon päättymistä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto uusii pätevyystodistuksen, kun henkilö on suorittanut mainitussa asetuksessa tarkoitettun kertauskurssin tai osallistunut hyväksytyksi pätevyytensä arviointiin.*

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettun toiminnanharjoittajan on tehtävä valvontaa varten sekä otsoniasetuksen tai F-kaasuasetuksen taikka niiden nojalla tehdyn päätöksen edellyttämää 159 §:n 1 momentissa tarkoitettun pätevyys todentamista varten Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ilmoitus henkilöstön pätevydestä sekä toiminnan luonteesta ja työvälineistä. Pätevyysvaatimukset täyttävälle toiminnanharjoittajalle Turvallisuus- ja

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettun toiminnanharjoittajan, *joka suorittaa pätevyyttä edellyttäviä toimia kolmannelle osapuolelle*, on tehtävä valvontaa varten sekä otsoniasetuksessa, *F-kaasuasetuksessa tai tässä laissa taikka niiden nojalla annetuissa säännöksissä edellytetyn mainitun pykälän 1* momentissa tarkoitettun pätevyys todentamista varten Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ilmoitus henkilöstön pätevydestä sekä toiminnan luonteesta ja

Voimassa oleva laki

kemikaalivirasto antaa pätevyystodistuksen. *Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske kylmäkuljetuskuorma-autojen ja -perävaunujen jäähdytysyksiköitä tai sähköisiä kytkinlaitteita käsitteleviä toiminnanharjoittajia eikä fluorattuihin kasvihuonekaasuihin pohjautuvia liuottimia sisältävistä laitteista näitä kaasuja talteenottavia toiminnanharjoittajia.*

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi päätöksellään peruuttaa pätevyystodistuksen, jos ilmenee, ettei henkilö tai toiminnanharjoittaja toimi pätevyysvaatimusten edellyttämällä tavalla tai jos toiminnanharjoittaja ei enää täytä pätevyysvaatimuksia. Ennen pätevyystodistuksen peruuttamista *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston* on varattava toiminnanharjoittajalle tai henkilölle tilaisuus korjata puute, jollei se ole niin olennainen, ettei sen poistaminen ole mahdollista kohtuullisessa määräajassa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

Ehdotus

työvälineistä. Pätevyysvaatimukset täyttävälle toiminnanharjoittajalle Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa pätevyystodistuksen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi päätöksellään peruuttaa pätevyystodistuksen, jos ilmenee, ettei henkilö tai toiminnanharjoittaja toimi pätevyysvaatimusten edellyttämällä tavalla tai jos toiminnanharjoittaja ei enää täytä pätevyysvaatimuksia. Ennen pätevyystodistuksen peruuttamista toiminnanharjoittajalle tai henkilölle on varattava tilaisuus korjata puute, jollei se ole niin olennainen, ettei sen poistaminen ole mahdollista kohtuullisessa määräajassa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä sekä pätevyden uusimiseen, kertauskurssiin ja arviointiin liittyvistä menettelyistä.

162 a §

Asennustodistus

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettujen toiminnanharjoittajan on laadittava kiinteän jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteen asennuksesta asennustodistus, jossa yksilöidään asennettu laite ja kerrotaan toimintakunnon varmentamiseksi tehdyistä testauksista ja muista toimenpiteistä. Toiminnanharjoittajan vastuuhenkilön allekirjoittama asennustodistus luovutetaan laitteen haltijalle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asennustodistuksen sisällöstä.

163 §

Vuototarkastukset

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita sisältävien laitteiden haltijan tai omistajan on huolehdittava, että laite ja sen mahdollisesti sisältämä vuodonilmaisujärjestelmä tarkastetaan säännöllisesti ja että laitteesta pidetään huolto- ja tarkastuspäiväkirjaa siten kuin otsoniasetuksen 23 artiklassa ja F-kaasuasetuksen 4—6 artiklassa säädetään.

Laitteen haltijan tai omistajan on huolehdittava siitä, että tarkastuksen suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on 162 §:ssä tarkoitettu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä pätevyystodistus.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuksista sekä huolto- ja tarkastuspäiväkirjan sisältämistä tiedoista.

164 §

Pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pitää rekisteriä 162 §:ssä säädetyn mukaisesti pätevyytensä osoittaneista toiminnanharjoittajista ja henkilöistä sekä 161 §:ssä tarkoitetuista toiminnan vastuuhenkilöistä näiden toiminnan valvontaa varten.

Rekisteriin talletetaan pätevyytensä osoittaneista toiminnanharjoittajista:

- 1) toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot sekä toimintaoikeus;
- 2) toiminnan vastuuhenkilön nimi, henkilötunnus ja suostumus tehtävään.

163 §

Vuototarkastukset

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita sisältävien laitteiden haltijan tai omistajan on huolehdittava, että laite ja sen mahdollisesti sisältämä vuodonilmaisujärjestelmä tarkastetaan säännöllisesti ja että laitteesta pidetään huolto- ja tarkastuspäiväkirjaa otsoniasetuksen 21 artiklan ja F-kaasuasetuksen 5—7 artiklan mukaisesti.

Laitteen haltijan tai omistajan on huolehdittava siitä, että tarkastuksen suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on 162 §:ssä tarkoitettu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä pätevyystodistus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuksista sekä huolto- ja tarkastuspäiväkirjan sisältämistä tiedoista.

164 §

Pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pitää rekisteriä 162 §:ssä säädetyn mukaisesti pätevyytensä osoittaneista toiminnanharjoittajista ja henkilöistä, 161 §:ssä tarkoitetuista toiminnan vastuuhenkilöistä sekä 159 §:n 2 momentissa tarkoitetuista pätevyyskokeiden järjestäjistä näiden toiminnan valvontaa varten sekä sen varmistamiseksi, että palveluja tarvitsevat voivat varmistua toiminnan asianmukaisuudesta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tässä pykälässä tarkoitettun rekisterin rekisterinpitäjä.

Rekisteriin tallennetaan pätevyytensä osoittaneista toiminnanharjoittajista:

- 1) toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan, ja muut yhteystiedot sekä toimintaoikeus;

Rekisteriin talletetaan pätevyytensä osoittaneista henkilöistä nimi, henkilötunnus, kotiosoite tai sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan ja muut yhteystiedot sekä toimintaoikeus.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä rekisteristä pätevyyden varmistamiseksi tarpeellisia tietoja (*julkinen tietopalvelu*). Näitä tietoja ovat:

- 1) toiminnanharjoittajan nimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, toimintaoikeus ja toiminnan vastuuhenkilön nimi; sekä
- 2) henkilön nimi, kunta ja toimintaoikeus.

Julkisen tietopalvelun välityksellä luovutettavia tietoja voidaan puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen pyynnöstä joko tilapäisesti tai pysyvästi rajoittaa, jos se on tarpeen valtakunnallisen turvallisuuden tai huoltovarmuuden vuoksi. Lisäksi julkisen tietopalvelun välityksellä luovutettavia tietoja voidaan joko tilapäisesti tai pysyvästi rajoittaa toiminnanharjoittajan, toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön sitä perustellusta syystä erikseen pyytäessä.

Julkisesta tietopalvelusta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena:

- 1) toiminnanharjoittajan nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta, toimipaikan sijaintikuntaa, toimintaoikeutta ja toiminnan vastuuhenkilön nimeä; sekä
- 2) henkilön nimeä, kuntaa ja toimintaoikeutta.

- 2) toiminnan vastuuhenkilön nimi, henkilötunnus, lupanumero, pätevyyden voimassaolo sekä suostumus tehtävään.

Rekisteriin tallennetaan pätevyytensä osoittaneista henkilöistä nimi, henkilötunnus, *lupanumero ja pätevyyden voimassaolo*, kotiosoite tai sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan, ja muut yhteystiedot sekä toimintaoikeus.

Rekisteriin tallennetaan pätevyyksokkeiden järjestäjistä pätevyyksokkeen järjestäjän nimi, toimipaikan osoite ja 159 §:n 2 momentissa tarkoitettun kokeen toimiala.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä rekisteristä pätevyyden varmistamiseksi tarpeellisia tietoja (*julkinen tietopalvelu*). Näitä tietoja ovat:

- 1) toiminnanharjoittajan nimi, yritys- ja yhteisötunnus, toimipaikan osoite, toimintaoikeus, toiminnan vastuuhenkilön nimi, *lupanumero ja pätevyyden voimassaolo*;
- 2) henkilön nimi, kunta, toimintaoikeus, *lupanumero ja pätevyyden voimassaolo*; sekä
- 3) *pätevyyksokkeen järjestäjän nimi, toimipaikan osoite ja kokeen toimiala.*

Julkisen tietopalvelun välityksellä luovutettavia tietoja voidaan puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen pyynnöstä *tilapäisesti tai pysyvästi* rajoittaa, jos se on tarpeen valtakunnallisen turvallisuuden tai huoltovarmuuden vuoksi. Lisäksi julkisen tietopalvelun välityksellä luovutettavia tietoja voidaan joko tilapäisesti tai pysyvästi rajoittaa toiminnanharjoittajan, toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön sitä perustellusta syystä erikseen pyytäessä.

Julkisesta tietopalvelusta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena:

- 1) toiminnanharjoittajan nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta, toimipaikan sijaintikuntaa, toimintaoikeutta ja toiminnan vastuuhenkilön nimeä *ja lupanumeroa*; sekä
- 2) henkilön nimeä, *lupanumeroa*, kuntaa ja toimintaoikeutta.

Voimassa oleva laki

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulee poistaa toiminnanharjoittajaa, toiminnan vastuuhenkilöä tai henkilöä koskevat tiedot rekisteristä ja julkisesta tietopalvelusta viipymättä sen jälkeen, kun:

- 1) toiminnanharjoittaja, toiminnan vastuuhenkilö tai henkilö on lopettanut toimintansa;
- 2) toiminnanharjoittajan, toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön pätevyystodistus on peruutettu;
- 3) toiminnanharjoittaja, toiminnan vastuuhenkilö tai henkilö sitä pyytää; tai
- 4) se on saanut tiedon toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön kuolemasta.

165 §

Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista

Järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi kansallisella ja unionin tasolla sekä päätöksen N:o 280/2004/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 liitteen I sekä F-kaasusetuksen liitteiden I ja II mukaisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovan, maasta vievän, aineita sisältäviä laitteita valmistavan, asentavan tai huoltavan sekä muuta näiden aineiden käsittelyä tai jakelua taikka jätehuoltoa suorittavan on pyynnöstä ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle vuosittain tiedot näiden aineiden myynnistä, käytöstä, maahantuonnista, viennistä ja hävittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa

Ehdotus

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulee poistaa toiminnanharjoittajaa, toiminnan vastuuhenkilöä, henkilöä tai pätevyyskokeen järjestäjää koskevat tiedot rekisteristä ja julkisesta tietopalvelusta viipymättä sen jälkeen, kun:

- 1) toiminnanharjoittaja, toiminnan vastuuhenkilö, henkilö tai pätevyyskokeen järjestäjä on lopettanut toimintansa;
- 2) toiminnanharjoittajan, toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön pätevyystodistus on peruutettu;
- 3) toiminnanharjoittaja, toiminnan vastuuhenkilö, henkilö tai pätevyyskokeen järjestäjä sitä pyytää; tai
- 4) se on saanut tiedon toiminnan vastuuhenkilön tai henkilön kuolemasta.

165 §

Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista

Energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2018/1999 liitteen V 2 osan sekä F-kaasusetuksen liitteiden I, II ja III mukaisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovan, maasta vievän, aineita sisältäviä laitteita valmistavan, asentavan tai huoltavan sekä muuta näiden aineiden käsittelyä tai jakelua taikka jätehuoltoa suorittavan on pyynnöstä ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle vuosittain tiedot näiden aineiden myynnistä, käytöstä, maahantuonnista, viennistä, talteenotetuista määristä ja hävittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tarkoitetuista tiedosta ja tietojen toimittamismenettelystä.

tarkoitetuista tiedoista ja tietojen toimittamismenettelystä.

183 §

Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset

183 §

Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kiellosta tai määräyksestä, kun rikkomus koskee 216 §:n nojalla annettua orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää kiellosta tai määräyksestä myös, kun rikkomus koskee 159–163 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten tai F-kaasuasetuksen mukaisen henkilön ja toiminnanharjoittajan pätevöintiä koskevien velvoitteiden taikka 218 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupapäätöksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää kiellosta tai määräyksestä, kun rikkomus koskee otsoniasetuksen, 216 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen tai 163 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää myös kiellosta tai määräyksestä, kun kysymys on muusta kuin henkilön ja toiminnanharjoittajan pätevöintiä koskevasta F-kaasuasetuksen noudattamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto päättää kiellosta tai määräyksestä, kun rikkomus koskee työkönemootoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen noudattamista. Kiellon käyttää säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan määräyksen antaa kuitenkin 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleinen valvontaviranomainen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kiellosta tai määräyksestä, jos rikkomus koskee 216 §:n nojalla annettua orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää kiellosta tai määräyksestä myös, jos rikkomus koskee 159–162, 162 a ja 163 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten tai F-kaasuasetuksen mukaisen henkilön ja toiminnanharjoittajan pätevöintiä koskevien velvoitteiden taikka 218 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupapäätöksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää kiellosta tai määräyksestä, jos rikkomus koskee otsoniasetuksen tai 163 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää myös kiellosta tai määräyksestä, jos kysymys on muusta kuin henkilön ja toiminnanharjoittajan pätevöintiä koskevasta F-kaasuasetuksen noudattamisesta. *Kiellon käyttää säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan määräyksen antaa kuitenkin 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleinen valvontaviranomainen 189 §:n mukaisesti. Jos kyseessä on muu kuin luvanvarainen, ilmoituksenvarainen tai rekisteröitävä toiminta, määräyksen antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Liikenne- ja viestintävirasto päättää kiellosta tai määräyksestä, jos rikkomus koskee työkönemootoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen noudattamista.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä kylmäkuljetusajoneuvojen tai junavaunujen jäädytysyksiköille, intermodaalikonteille, kylmäkuljetuskonteille tai orgaanisille Rankine-prosesseille suorittavan henkilön ja toiminnanharjoittajan on osoitettava tämän lain mukainen pätevyytensä viimeistään 12 päivänä maaliskuuta 2029.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lain nojalla pätevyyden hankkineiden henkilöiden ja toiminnanharjoittajien on uusittava pätevyytensä tämän lain ja sen 162 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti viimeistään 12 päivänä maaliskuuta 2029.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen lain 164 §:ssä tarkoitettu pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu on saatettava tämän lain mukaiseksi 18 kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.